

Megnyugtattam
és elcsöndesítettem lelkemet.
Mint a gyermek anyja ölen,
mint a kisgyermek, olyan
most a lelkem.

Zsolt 131,2

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXXI. évf. 42. • (4024.)
2025. október 19. • Ára 445 Ft

Fotó: Merényi Zita

A Magyarok Nagyasszonya gyermekeként nem gyűlölhethetjük egymást

*Erdő Péter bíboros, prímás szentmisét mutatott be
a magyar nemzetért és a magyar Egyházért Rómában*

A Magyar Katolikus Egyház október 8-án főünnepével emlékezik meg a Magyarok Nagyasszonyáról, amely nap a Boldogságos Szűz Mária magyarokat oltalmazó pártfogását idézi. Ebből az alkalmából október 7-én reggel Erdő Péter bíboros, prímás szentmisét mutatott be a magyar nemzetért és a magyar Egyházért a római Szent Péter-bazilika Kórus-kápolnájában.

A főpásztor megemlékezett arról, hogy az ünnep attól is felejthetetlen, hogy negyvenöt évvel ezelőtt, 1980-ban szentelte fel Szent II. János Pál pápa a Szent Péter-bazilika altemplomában a Magyarok Nagyasszonya-kápolnát – ezzel beteljesítve egy évezredes magyar álmot. A jelen lévő magyar zarándokok és paptestvérek nagy száma miatt a mostani ünnepi liturgiára azonban nem itt, hanem a bazilika Kórus-kápolnájában került sor, amelyen Udvardy György veszprémi érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK)

alelnöke, Ternyák Csaba egri érsek, Németh Gábor, az MKPK titkára, Fehérváry Örs Jákó OSB, a római Szent Anzelm Pápai Egyetem rektora, Vízi Elemér SJ, a római Collegium Germanicum et Hungaricum spirituális és Törő András, a Pápai Magyar Intézet rektora koncelebrált.

A szentmisén együtt ünnepelt az Egri Főegyházmegye a szentév alkalmából Rómába érkezett zarándokcsoportja, a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola és Zeneművészeti Szakgimnázium szentévi zarándokcsoportja, Habsburg-Lotharingiai Eduárd, hazánk szentszéki nagykövete és Kovács Elemérné, Boldog Bódi Mária Magdolna unokahúga, valamint az Örök Városban élő magyarok közössége, illetve az ide érkező nagy számú magyar zarándok.

Erdő Péter bíboros az ünnepi szentmisén felidézte: a Magyarok Nagyasszonya-kápolna nem csupán építészeti emlék, hanem a nemzeti önazonosság és a hit megőrzésének jelképe.

(Folytatás a 7. oldalon)

XIV. Leó pápa Dilexi te
(Szerettelek téged) kezdetű
apostoli buzdításáról
3. oldal

Konferencia a Naphimnusról
5. oldal

Beszélgetés
Fászkerti Zsófia
szobrászművésszel
Barangolás Madridban
Kiss Gábor restaurátor
egy Ezzterházy-portré újjászületéséről

Mindszenty József bíboros emlékezete

Kétszer negyven év tanulságai

Tavaly Mindszenty 80 címmel emlékévet hirdetett a Veszprémi Érsekség Mindszenty József veszprémi püspökké szentelésének megünneplésére. 2025 októberében a tiszteletreméltó bíboros esztergomi érseki és prímási szolgálatának kezdetére emlékezünk. A pápai bulla dátuma 1945. október 2., a beiktatás október 7. Az új érsek budapesti bemutatkozására október 14-én rendhagyó módon került sor. A főpapi szentmise előtt meglátogatta a főváros legnagyobb nyomornegyedét, az Augusztá-telepet, utána pedig találkozott a Szent István teret megtöltő fiatalokkal. Egyetlen elődje sem kezdte ilyen újszerűen az érseki szolgálatát.

(Folytatás a 11. oldalon)

Nyolcvanéves

az
Új Ember

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünneplve cikksorozatot indítottunk, válogatva az elmúlt évtizedek írásainak legjavából. Nemzeti ünnepünk alkalmából az alábbiakban Kunszery Gyulának az 1956. november 4-ei számban közölt versét olvashatják. A forradalom idején megjelent – később betiltott – lapszám vezércikkét a 11. oldalon, Mihelics Vid szerkesztő Az igazi forradalom című írását a 12. oldalon közöljük.

BÁLVÁNYDÖNTÉS

»Ne csinálj magadnak faragott képet!«
Mi nem csináltunk, de csináltak mások...
Ám jöttek az ifjú óriások,
hiába volt a ferde balság,
jött a robusztus fiatalság,
jött úgy, mint kegyetlen bosszús
vad fürgeteg: — s az érckolosszus
a porba dőlt...
Mely évekig, gránit kockákon állván
dölyfösködött: ledőlt a nagy sztálini bálvány!

Üdv a bálvány ledöntőjének,
üdv. dicséret és hálaének
teneked, magyar Fiatalság,
ki voltál most a bátrak bátra!...
De egy nagy végzés van még hátra:
tűnjenek el a bálvány-romok,
s hogy megbocsáttassék a régi vétek,
ti. kik a bálványt, döntöttétek:
építetek!
S építések fel — szivetekben is — a Templomot!

Kunszery Gyula

A keresztény módon működő vállalat sikerre van ítéelve

Egy amerikai építőipari vállalat bebizonyította: az a cég, amelynek legfőbb célja, hogy Isten országát építse, nemcsak erkölcsileg, hanem üzletileg is sikeres lehet. A hit náluk üzleti stratégia lett, és a keresztény alapokra helyezett működés versenyelőny. A Betenbough Companies kiemelkedően eredményes cég Amerikában. A Betenbough-módszer címmel megjelent vezetői kézikönyv bemutatja az általuk képviselt szemléletet, amelyről Ujváry András szervezetfejlesztő, Fábray Kornél esztergombudapesti segédpüspök és Sente Balázs, az üzleti életben is a keresztény értékrendet követő vállalkozókat tömörítő ErMe Hálózat elnöke osztotta meg velünk gondolatait. Beszélgetésünk során kiderült, hogy miért tartják „sokkolóan radikálisnak” ezt a szemléletet, amely gyökeresen átforgalmazza a munkáról, a sikerről és a felelősségről alkotott képünket.

– A könyv hazai „felfedezőjét” és fordítóját, Ujváry Andrást kérdezem. Hogyan került kapcsolatba a könyvvel, és mi fogta meg benne?

Ujváry András: A kézikönyvet egy erdélyi vállalkozó ajánlotta a figyelmembe, amikor arról beszélt, hogyan lehet úgy vállalatot irányítani, hogy a vezetést Isten kezébe adjuk. Mint szervezetfejlesztőt érdekelt a

történet, bár az első gondolatom még az volt, hogy hú, itt valami örüttl van dolgom. Meghívtam az illető egy konferenciára. Végighallgattam az előadókat, akik a Betenbough Companies vezetői voltak, és rá kellett döbbennem, ezek egyáltalán nem örültek, sőt, valami egészen fantasztikus dologra éreztek rá.

(Folytatás a 9. oldalon)

ISSN 0133-1205

9 770133 120548

Leó pápa az imavirrasztáson a világ vezetőihez

Legyen bátorságotok a leszereléshez!

Október 11-én este a Szentatya vezette a máriás lelkeség jubileuma alkalmából tartott imavirrasztást a Szent Péter téren. A fatimai Szűzanya eredeti szobra körmenetben érkezett meg a Szent Péter-bazilika előtti emelvényre. Az alábbiakban XIV. Leó pápa teljes elmélkedésének fordítását közöljük.

Kedves testvéreim!

Ma este imádságra gyűltünk össze, Máriával, Jézus anyjával együtt, hogyan azt az első jeruzsálemi egyház is tette (ApCsel 1,14). Egy szívvel-lélekkel, egységben és kitartóan, fáradhatatlanul imádkozunk a békéért, Isten ajándékáért, amelyet nemcsak el kell fogadnunk, hanem közös feladatként meg is kell valósítanunk.

A hiteles máriás lelkeség

A máriás lelkeség jubileumán hívó tekintetünkkel a Boldogságos Szűz Máriában reménybeli zarándokutunk vezetőjét keressük, emberi és evangéliumi erényeire tekintünk, amelyek követése a leghitelesebb Mária-tiszteletet alkotja (vö. II. Vatikáni Zsinat: *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 65–67). Hogyan ő – az első a hívők között –, mi is a Magasságbeli befogadó méhéné akarunk válni, az „Ige alázatos sátrává, amelyet csak a Lélek szele mozgat” (Szent II. János Pál pápa: *Úrangyala*, 1988. augusztus 15.). Hogyan ő – az első a tanítványok között –, mi is halló, a vendégszerető világ részévé váló szívet kérünk. Általa, a fájdalmak asszonya, az erős, hűséges asszony által kérjük az együttérzés ajándékát minden szenvedő testvérünk és minden teremtmény iránt.

Jézus anyjára és a kereszt tövében álló nők bátor csoportjára tekintünk, hogy mi is megtanuljunk, hozzájuk hasonlóan, megállni a világ végtelen számú keresztje mellett, ahol Krisztus ma is megfeszítettik testvéreibe, hogy vigaszt, sorsközösséget és segítséget vigyünk oda. Benne, aki emberségben nővérünk, magunkra ismerünk, és a költő szavaival szólunk hozzá:

„Anyánk, te vagy minden asszony, aki szeret; anyánk, te vagy minden anya, aki meggyilkolt vagy elárult fiát siratja. E fiak gyilkolása soha nem ér véget...”
(David Maria Turolido)

Oltalmad alá futunk, húsvéti Szűz, együtt mindazokkal, akikben folytatódik Fiad szenvedése.

Tegyétek meg, amit mond nektek!

A máriás lelkeség jubileumán reményünket megvilágítja Mária szavainak szelíd és állhatos fénye, amelyeket az evangélium megőrzött

számunkra. Különösen értékesek az utolsó szavak, amelyeket a kánai menyegzőn mondott, amikor Jézusra mutatva így szólt a szolgálkhoz: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” (Jn 2,5). Ezután többé nem szólal meg az evangéliumban. E szavaknak tehát, amelyek mintegy végrendeletnek tekinthetők, különösen kedvesnek kell lenniük gyermekei számára, mint bármely édesanya végrendelete.

Tegyetek meg mindent, amit csak mond! Ő biztos abban, hogy a Fiú beszélni fog; Isten Igéje nem ért véget, ma is terem, életet ad, cselekszik, tavaszt hoz a világba és borral tölti meg a lakoma korsóit. Mária, mint az útjelző tábla, túlmutat önmagán: megmutatja, hogy az igazi cél az Úr Jézus és az ő szava, ő a középpont, amely felé minden tart, és a tengely, amely körül az idő és az örökkévalóság forognak.

Tegyetek meg, amit mond – figyelmeztet. Váltások életre az evangéliumot, tegyék azt tetté és testté, vérré és hússá, fáradsággá és mosolygá! Valósítsátok meg az evangéliumot, és megváltozik az életetek: üres életetek teljessé válik, kialudt életetek lánggra lobban!

Bármit mond, tegyék meg: az egész evangéliumot – az erőfeszítést kívánó szót, a vigasztaló cirógatást, a feddést és az ölelést. Amit értesz, és azt is, amit nem értesz. Mária arra buzdít, hogy legyünk olyanok, mint a próféták: ne engedjük, hogy Isten egyetlen szava is meghiusuljon (vö. 1Sám 3,19)!

És Jézus szavai közül, amelyeket nem akarunk meghiusulni hagyni, ezen a békéért tartott imavirrasztáson ma különösen visszhangzik egy: az, amelyet Jézus a Getszemáni-kertben

intézett Péterhez: „Tedd vissza hüvelyébe kardodat!” (vö. Jn 18,11). Tedd le a fegyvert – előbb a szívedből, aztán a kezedből! Amint más alkalmakkor is említettem, a béke fegyvertelen és lefegyverző. Nem elrettentés, hanem testvériség, nem ultimátum, hanem párbeszéd. Nem ellenség fölött aratott győzelem gyümölcseként születik, hanem az igazságosság és a bátor megbocsátás magvetésének gyümölcseként.

Tedd vissza kardodat – ez a szó a világ hatalmasaihoz szól, azokhoz, akik a népek sorsát irányítják: legyen bátorságotok a leszereléshez! Együttal hozzánk is szól, hogy egyre inkább tudatosítsuk: semmilyen eszme, hit vagy politika nem készíthet bennünket arra, hogy embert öljünk. Először a szívet kell lefegyverezni, mert, ha bennünk nincs béke, nem adhatunk békét.

Köztetek ne így legyen!

Hallgassuk ismét az Úr Jézust: a világ nagyjai hatalommal és pénzzel építik birodalmaikat (vö. Mt 20,25; Mk 10,42), „De ti ne így cselekedjétek!” (Lk 22,26). Isten nem így cselekszik: a Mesternek nincs trónja, hanem derekára köti a kendőt, és letérdel mindegyikünk lábához. Az ő birodalma az a kicsiny hely, amely elég ahhoz, hogy megmossa barátai lábát, és gondjukat viselje.

Ez egyben meghívás arra, hogy más nézőpontból tekintsünk a világra: lentről, a szenvedők szemével, nem a magas pozícióban lévők nézőpontjából; hogy a történelemre a kicsinyek, ne a nagyhatalmúak tekintetével nézzünk; hogy az eseményeket az özvegy, az árva, az idegen, a sebzett gyermek, a száműzött és a menekült szemszögéből értelmezzük. A hajó-

törtek, a gazdag lakmározó háza elé vetett szegény Lázár szemével. Különbö semmi sem fog változni, és nem virrad fel új kor, az igazságosság és a béke országa.

Ugyanígy tesz a Boldogságos Szűz Mária is a Magnificat énekében, amikor az emberiség töréspontjaira tekint, oda, ahol a világ rendje megbomlik – az egyszerűek és a hatalmasok, a szegények és a gazdagok, a jóllakottak és az éhezők ellentétében. És a kicsinyeket választja, a történelem utolsóival tart, hogy megtanítsa bennünket – vele együtt – új eget és új földet álmodni és elképzelni.

Boldogok vagytok

Tegyétek meg, amit mond nektek! Mi pedig elkötelezzük magunkat, hogy testünné és szenvedélyünné, történetünné és cselekvésünné váljon az Úr nagy szava: „Boldogok vagytok, akik békét teremtetek” (vö. Mt 5,9).

Boldogok vagytok: Isten örömet ad azoknak, akik szeretetet árasztanak a világban, örömet ad azoknak, akik az ellenség fölötti győzelem helyett a vele megtapasztalt békét választják.

Bátorság, előre, haladjatok tovább az úton, ti, akik megteremtitek a békés jövő feltételeit igazságosságban és megbocsátásban; legyetek szelídek és eltökéltek, ne adjátok fel! A béke út, és Isten veletek halad! Az Úr a szívükben megbékélt barátain keresztül teremti és terjeszti a békét, akik azután kifelé is a béke eszközeivé, béketeremtőkké válnak.

Ma este Mária, Jézus anyja és a mi anyánk körül gyűltünk össze imádságra, mint az első tanítványok az utolsó vacsora termében. Hozzá, a szíve mélyén megbékélt asszonyhoz, a béke királynőjéhez fordulunk:

Imádkozz velünk, hűséges asszony, az Ige szent méhe! Taníts meg bennünket meghallani a szegények és földanyánk kiáltását, figyelni a Lélek hívásaira: szívünk mélyén, testvéreink életében, a történelem eseményeiben, a teremtett világ sóhajtozásában és ujjongásában! Boldogságos Mária, az élők anyja, erős, fájdalmas és hűséges asszony, Szűz Jegyes a kereszt tövében, ahol a szeretet beteljesedik, és ahonnan élet fakad, te légy elkötelezett szolgálatunk vezetője! Taníts meg veled együtt megállni a végtelen sok kereszt mellett, ahol Fiad még ma is megfeszítettik, ahol az élet a leginkább fenyegetett! Taníts meg megélni a keresztény szeretetet, hogy minden embert testvérként fogadjunk! Taníts meg lemondani a sötét önzőségről, hogy Krisztust, az ember igazi világosságát kövessük! Béke szent Szűze, a biztos remény kapuja, hallgasd meg gyermekeid imáját!

Fordította: Tőzsér Endre SP

Ahol a tehetség kibontakozását szolgálják

Megáldották a győri Prohászka-iskola új épületeit

Ünnepélyes keretek között áldotta meg Veres András megyéspüspök a Győri Egyházmegye fenntartásában működő Prohászka Ottokár Orsolyita Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda megújított és új épületeit október 3-án.

Az eseményen jelen volt Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzeti kapcsolatokért felelős államtitkára; Széles Sándor, a Győr-Moson-Sopron vármegyei kormányhivatal vezetője; valamint Simon Róbert Balázs országgyűlési képviselő. A meghívottak között voltak az egyházi élet és a közélet, valamint az építkezést vezető és kivitelező cégek képviselői.

A Prohászka Ottokár Orsolyita Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda megújított és új

épületeinek átadására és megáldására ünnepi műsorral késztültek az oktatási intézmény diákjai és pedagógusai.

Ez év szeptember elsején, a Veni Sanctén nemcsak egy új tanévet nyitottunk meg, hanem egy megújult, felújított iskolaépületet is, amire régóta vártunk – kezdte köszöntőbe-

szédét Pezenhoffer Molnár Edina, a Prohászka-iskola és óvoda intézményvezetője. Az, hogy az általános iskola is elkészült, fontos mérföldkő lett az intézmény életében, újra egy épület falai között vannak az intézménybe járó gyermekek, óvodától a gimnáziumig. A két épület összekötő híd ennek

az egységnek szép szimbóluma, jelezvén az összetartozást, a folytonosságot.

Az intézményvezető asszony röviden felidézte az elmúlt öt év eseményeit. „Szeretném azt kívánni, hogy minden idejára óvodásunk, diákunk tekintse ezt a helyet második otthonának, érezze

magát itt »valakinek«, ahogy a mottónk is mondja: Prohászka, ahol mindenki valaki. »Bízd a múltat Isten irgalmára, a jelent Isten szeretetére, a jövőt Isten gondviselésére!« – idézte végül Szent Ágoston gondolatait Pezenhoffer Molnár Edina.

„Kedves tanárok! Azt kívánom, hogy itt, ahol minden

technikai feltétel adott ahhoz, hogy a tudás maximumát tudják átadni, használják jól és törekedjenek arra, hogy azok a tehetségek, akik itt futkosnak, ennek az iskolának az épületében, azok ki is bontakozhassanak, mert hisszük, hogy ez fogja az ő személyes javukat, de egész népünk javát is szolgálni” – mondta Veres András megyéspüspök, majd megáldotta a Prohászka Ottokár Orsolyita Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda felújított épületét.

A Prohászka Ottokár Orsolyita Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda bővítésének, felújításának utolsó üteme annak a sportcsarnoknak a felépítése lesz, amelynek alapkövetésére 2025. november 6-án kerül sor.

Forrás: Győri Egyházmegye
Fotó: Ábrahám Kitti

Krisztus misztériuma a szegényekben van jelen

XIV. Leó pápa Dilexi te (Szerettek téged) kezdetű apostoli buzdításáról

A Szenszék Sajtóköz-pontjában október 9-én bemutatták XIV. Leó pápa Dilexi te (Szerettek téged) kezdetű első apostoli buzdítását, amelyről Gájer László egyetemi tanár, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának tanszékvezetője szerkesztőségünk kérésére elemző írást készített. Ezt adjuk közre az alábbiakban.

A Szenszék október 9-én délelőtt tartott sajtótájékoztatóján mutatták be XIV. Leó pápa Dilexi te kezdetű első apostoli buzdítását, amely – a pápa írott magisztériumának nyitányaként – a szegények iránti szeretetről szól.

Ahogy a pápai szövegek kezdetükről, incipitükről kapják a címüket, úgy a cím: Szerettek téged nemcsak ezt a dokumentumot foglalja össze, hanem maga a szöveg incipitje lesz ennek a pontifikátusnak is.

A Biblia első betűje, a héber „bet” házat, méghozzá nyitott ajtajú házat jelent. Az Énekek éneke egy „shin”-nel kezdődik, ami azt jelenti: tűz. A kezdetek nem lényegtelenek: a Biblia, mint az emberek háza, otthon. Az Énekek éneke, a Hohelied, a tizes szeretet himnusza...

Leó pápa tanításának incipitje: „Szerettek téged”, Jézus mondata a Jelenések könyvéből (3,9). Jézus ezt egy jelentéktelen kis közösségnek mondta, amelyet gyötrelmek értek: „Bár kevés az erőd (...), mégis megteszem, hogy eljöjjenek és a lábadoz boruljanak.” Ezek a szavak pedig a Magnificatra emlékeztetnek: „Letaszított a trónjukról a hatalmasokat,

és az alázatosakat felemelte. Az éhezőket betöltötte jókkal, a gazdagokat pedig üres kézzel küldte el.” (Lk 1, 52–53) Ez a törődés Jézus Szívének a gesztusa, mely Szív kontúrajait Ferenc pápa olyan szépen rajzolja meg Dilexit nos című, utolsó enciklikájában.

Leó nem titkoltan folytatni szeretne volna azt az elmélkedést, amelyet a most megjelent szöveg címével Ferenc pápa kezdett kidolgozni élete utolsó hónapjaiban az Egyház szegények iránti elköteleződéséről. A szeretett előd, ahogy Leó nevezi Ferencet, hátrahagyta a mostani szöveg témáját, melyet Leó – névválasztásához híven – az Egyház szociális tanításának hagyományába illesztett bele, árnyalt, finom stílusban megírva. Amikor a sajtótájékoztatón Michael Czerny bíborost arról faggatták, hogy a most megjelent buzdítást mennyiben készítette Ferenc pápa, akkor nem egyszerűséggel csak annyit válaszolt, hogy ez a szöveg száz százalék Ferenc, és száz százaléka Leó. Merthogy egyetlen új pápa sem kezd üres íróasztallal és teljesen új agendával. A téma mindenképpen Ferenc pápa szívéből kiált, aki három nappal a megválasztása után így sóhajtott fel az újságíróknak: „Óh, mennyire szeretnék egy szegény és a szegényekért élő Egyházat!” (35. pont)

Azt hiszem, Leó pápa a buzdítás 4–5. pontjában adja meg a kulcsot a szöveg olvasásához. Ott ugyanis Máté 26. fejezetéből idézi fel a betániai Mária történetét, akinek cselekvésén, a drága nárduszolaj elpazarlásán a jelenlévők meglepetésként reagáltak. Jézus pedig azt mondta: „Szegények min-

dig lesznek veletek” (Mt 26, 11). E mondatát a pápa a Messter utolsó mondatával állította párhuzamba: „És íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28, 20). És igen! „Ebben a perspektívában egyesül a szeretet az Úr iránt és a szegények iránt” (5. pont). Mert Jézus azt mondja: szegények mindig lesznek veletek, és azt is: én mindennap

veletek vagyok. Mert amit a legkisebbek közül egynek tettetek, azt nekem tettétek. Ez – a pápa szavai szerint – a kinyilatkoztatás horizontja, mert a hatalom és nagyság nélküli emberekkel való kapcsolatot a történelem Urának megismerésére vezet.

„A szegényeknek mindig van mondanivalójuk számunkra” – írja Leó pápa, aki felidézte azt a történetet, amikor közvetlenül a konklávé után, 2013-ban a brazil Cláudio Hummes bíboros ennyit mondott az új pápának: „Ne felejtsétek meg a szegényekről!” Azóta pedig talán még jobban értjük – ha élni még mindig oly kevésé éljük is –, hogy „a szegények történelmi ereje” (Gustavo Gutiérrez) abban áll, hogy Isten elköteleződött azok mellett, akik a

történelem periferiáin vannak, így kerültek ők a történelem és az üdvösségtörténet középpontjába. A szegények kiáltása Isten előtt úgy hallatszik, mint a nép kiáltása az egyiptomi szolgátság idején: „Láttam népem nyomorúságát, hallottam a kiáltásukat, ismerem szenvedéseiket” (Kiv 3,7). A szegények témája nem elsősorban szociális téma. Mert ha az volna, akkor

hanem családi! Leó rámutat arra, hogy a szegények iránti szeretet nem csupán egyes keresztények hősiessége, és nem is bizonyos társadalmi és politikai progresszizmus eredménye vagy távolságtartó jótékonykodás (vö. Andrea Riccardi). A szegények evangéliumának jézusi dimenzióit Leó – Czerny bíboros meglátása szerint is – elődjénél nagyobb hangsúllyal domborítja ki. Ennek értelmében a privilegium pauperum (19. pont) azt jelenti, hogy Isten különös gondoskodással és együttérzéssel viseltetik a szegények, a kiszolgáltatottak, a betegek, a foglyok és a menekültek iránt – ezek Leó pápa fő témái a szövegben. A spiritualitás és a szolidaritás egybeesnek és egymást táplálják. A szolidaritás nagyon konkrét, mégis misztikus aspektus, hiszen a szegényekben ott van Jézus.

A pápa a 22. lábjegyzetben idézi Vincenzo Paglia érsek Storia della povertà (A szegénység története) című könyvét, amely e körlevél keretein túl, bőséges betekintést nyújt Isten gondoskodásának e gazdag történetébe. Felidézi a CELAM, a katolikus püspöki konferenciák latin-amerikai és karibi tanácsának Medellínben, Pueblában, Santo Domingóban és Aparecidában tartott konferenciáit, melyek szellemiségét a medellíni dokumentum szavaival foglalja össze: „Krisztus, a mi Megváltónk nemcsak szeretete a szegényeket, hanem gazdag létére szegénnyé lett, szegénységben élt, missziójának középpontjába a szegények felszabadításának hirdetését állította” (90. pont). Az egyházatyák tanítását és a szerzetesrendek lelkiességét és gyakorlatát bemutató feje-

zetek után különösen fontos Giacomo Lercaro bíboros emlékezete, aki a II. Vatikáni Zsinaton határozottan vállalta fel a szegények ügyének kérdését. A téma ugyan nem jelent meg a zsinat dokumentumaiban, de meghatározta annak lelkiességét és mondanivalójának alapötletét. Lercaro 1962. december 6-án elhangzott felszólalásában olvashatjuk: „Krisztus misztériuma az Egyházban mindig is az volt, és ma is az, de ma különösen is hangsúlyosan, hogy az ő misztériuma a szegényekben van jelen” (84. pont).

Amikor Ferenc pápa kiadta a Dilexit nos című enciklikát, akkor tanításának zárókövét tette a helyére. Egész ígéretése Jézus Szívéről, az ő lángoló szeretetéről szólt, amely Lángoló Központtá elvezet bennünket is saját középpontunkba, önmagunkhoz. Istent szeretve önmagunkhoz érkezünk meg. Ha azonban egyedül tesszük ezt, a másik ember nélkül, az csak önmagunk építése lesz, de a helyreállítás egocentrikus befogadásában, a merő elfogadásban nem táru fel Jézus Szíve. Akkor önzök maradunk. A másikban, Isten szegényeiben fedezzük fel a Szív valódi tűzét. És akkor tényleg megtérünk – a másik felé fordulva. Leó pápa buzdításának utolsó pontja így szól: Akár munkátok révén, akár az igazságtalan társadalmi struktúrák megváltoztatására irányuló elkötelezettségek révén, akár egy egyszerű, nagyon személyes és közvetlen segítségnyújtás révén a szegény ember érezni fogja, hogy Jézus szavai neki szólnak: Szerettek téged (Jel 3,9).

Fotó: Vatican News

A „kis út” ma is járható

Martos Levente Balázs püspökkel ünnepeltek Keszthelyen

Lisieux-i Szent Terézt ünnepelték október 5-én Keszthelyen. A búcsúra az ország számos pontjáról érkeztek hívek, hogy közösen tisztelgjenek a szent emléke előtt, kérve közbenjárását és példáját a hitben való kitartásban.

Az ünnepi esemény kezdetén Dublec Károly, az egyházközség világi elnöke köszöntötte a jelenlévőket.

Az ünnepi szentmise főcelebránsa és szónoka Martos Levente Balázs, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke volt. A segédpüspök szentbeszédét a Krisztusban megélt bizalom gondolattal kezdte: „A mi Urunk Jézus Krisztus, aki húsvét vasárnap belépett bezárkózott tanítványai közé, rájuk lehelt és azt mondta: »Vegyétek a Szentlelket«, ő lépjen be most köznök, nyissa meg bezárkózásra hajlamos szívünket és árásszon el bennünket Szentlelkének vigasztalásával.”

Martos Balázs három, ma is érvényes életvezető gondolatot emelt ki Lisieux-i Szent Teréz példájából: a hivatás felismerését, a hűség próbáját és a kapcsolódás szentségét. Ezekben, mint fogalmazott, megmutatkozik, hogy mit jelent Istenre bízni az életünket.

A hivatás felismerése. „Milyen gyönyörű az a részlet, amelyet bi-

zonyára mindannyian ismerünk és talán szeretünk is Teréz életéből, amikor azon gondolkodik, hogyan tud hivatást választani, ha egyszerre minden akart lenni – mondta a püspök. – S végre megtalálta: »rájöttem, hogy az Egyház szívében a szeretet leszek. És ahogyan a szeretet élteti az Egyház minden tagját, úgy leszek én is az Egyház szívében élő szeretet.«”

az az apró, de értékes tagnak lenni az egészben.

A püspök a hűség próbájáról is beszélt, amely Teréz életében is komoly lelki próbátétel volt. „Úgy tűnik, Terézt Isten kiszolgáltatta korának legsötétebb kísértése számára – az istentelenség, az istentagadás kísérti meg. És ebben a félelmetes sötétben vakon bízunk Jézusban. Vajon a mi hűségünk mennyire megpróbált hűség? S ha ismerjük a sötétségnek ezeket a mélységeit,

vajon kaptunk-e ott egy reménysugarat, hogy Isten ott is jelen van?” – tte fel a kérdést Martos Levente Balázs.

Végül a püspök azt fejtette ki, hogy Teréz életpéldája a személyesség és a kapcsolódás modern üzenetét hordozza. Mint mondta, „a fiatalok ma gyakran mondják: ehhez tudok kapcsolódni. Teréz az, akihez ma is lehet. Ő a Kármel falai között fedezte fel a belső kapcsolódás útját – azt, hogy a szeretet nem elsősorban a szavakban, hanem a szív csendjében születik meg. Aki szeret, az mindig elér a másikhoz” – zárta gondolatait Martos Balázs püspök.

A szentmise végén Mezei András plébános hálás köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik szolgálatukkal, önkéntes munkájukkal és segítségükkel szebbé tették az ünnepet. A liturgián zenei szolgálatot végzett a Kis Szent Teréz Kórus és a Festetics György Zeneiskola vonósnézenekara. A búcsú napja nemcsak az imádság és hála alkalma volt, hanem egyben hitvallás is arról, hogy Kis Szent Teréz, „kis útja” ma is járható: a gyermeki bizalom, az egyszerű szeretet és az apró, hűség tettek útja, amely a földről az égbe vezet.

Forrás: Veszprémi Főegyházmegye
Fotó: Halász Gábor

Megújult a sárvári Lisieux-i Szent Teréz-kápolna

Székel János szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke október 5-én megáldotta a felújított Lisieux-i Szent Teréz-kápolnát Sárvár kertvárosi részén.

A szentmise előtt Várhelyi Tamás plébános köszöntötte a híveket, és kifejezte

háláját a vállalkozóknak, akik segítették a kápolna felújítását. A szentmise előtt Kondora István, Sárvár polgármestere háláját fejezte ki a felújításért mind a Szombathelyi Egyházmegyének, mind pedig a kivitellezőknek.

A köszöntők után Székel János szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke megáldotta a felújított kápolnát, majd a helyi lelképásztorok koncelebrálásával, valamint Csupor Márton és Fábián András diakónusok asszisztálásával mutatta be az ünnepi szentmisét.

Székel János beszédében három üzenetet osztott meg a hívekkel. Az első az evangélium üzenete: Jézus azt mondja, ha csak akkora hitetek lesz is, mint a mustármag, azt mondhatjátok egy nagy hegynek, menj arrébb, és vessz gyökeret a tengerbe, megtenné. Ezzel Jézus a hit óriási erejéről tanít. Ami az életünk óriási kincse. Minden kultúra addig él, amíg kapcsolatban van azzal a titokkal, ami létrehozta.

A második üzenet a harangtoronnyal kapcsolatos: a harang hívogat a templomba, imádságra. Isten hangját, a lelkiismeretünk hangját jelképezi. Tudok-e letédelni, elcsendesedni? Engedem-e, hogy a csend megcsendüljön? – tette fel a kérdést Székel János. A harmadik üzenet Lisieux-i Szent Terézhez kapcsolódik, aki a missziók védőszentje lett,

pedig a kolostort soha nem hagyta el. Mégis nagy álma volt, hogy nagy dolgokat teheszen az Egyházzal, Istenért. Szíve szerint vértanú, hittérítő, egyháztanító is szeretett volna lenni. Rájött azonban, hogy az Egyház testében a legfontosabb a szív: a szeretet. A kolostorban igyekezett sugározni a szeretetet, imádkozni kezdett a missziós atyáért. Székel János hangsúlyozta: a misszió nem valami stratégia, hanem a túlcsorduló szívből fakad. Ha éljük a kereszténységünket, akkor a szeretet sugárzik belőlünk.

Forrás és fotó: Szombathelyi Egyházmegye

A Teremtőt és a teremtetést szemlélte

Konferencia Assisi Szent Ferenc nyolcszáz éves Naphimnuszáról (I. rész)

A magyar ferencesek is megemlékeznek idén A teremtmények dicsérete, azaz a Naphimnusz születésének 800. évfordulójáról. Ebből az alkalomból október 4-én, Assisi Szent Ferenc liturgikus emléknapján Közelítések az idén 800 éves Naphimnuszhoz: teológia, ökológia, költészet, spiritualitás címmel egész napos konferenciát tartottak a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán. A rendezvényt két részben számolunk be.

A megjelenteket Berhidai Piusz OFM tartományfőnök köszöntötte a rendalapító Szent Ferenc lelkületével és szavaival: „Testvérek, az Úr adjon nektek békét!” Jubileumot ünnepel a ferences rend, 2023 és 2026 között összesen öt 800. évfordulóról emlékeznek meg. Ez a nagycentenárium azt a célt szolgálja, hogy a renden belül és kívül egyaránt elmélyítse azokat az értékeket, amelyeket a Szentlélektől kapott az Egyház és a világ Assisi Szent Ferenc hittapasztalatán és hűséges evangéliumi útján keresztül.

Az öt évforduló többnyire egy-egy emblematicussá vált eseményre való emlékezés, amelyek egyszerre mutatják fel egy, a középkori Itáliában szentté váló ember életének legfontosabb epizódjait, ugyanakkor magukba sűrítik a mindenkor ember istenkeresését és a hit útjának megkerülhetetlen állomásait. A ferences regula jóváhagyása, a grecciói karácsony, az Úr szent sebeinek elnyerése Alverna hegyén, végül a szent boldog halála, tranzitusa mind ilyen események. Ahogyan a teremtmények dicséretének megéneklése is.

A ferences hagyományban egészen sajátos helyet foglal el Szent Ferenc 13. századi költeménye, a Naphimnusz, amelynek születéséről idén emlékeznek meg a rend. Sokféle kérdés elhangozhat a himnusszal kapcsolatban: miként beszél Istenről, mit mond a természeti törvényszerűségek és az ökológia összefüggésében, miért szép, milyen spirituális útra terel? Releváns kérdések ezek, ám igazi jelentőségük abban áll, hogy valamennyi „megnyitja a szívet és az értelmet, s ezzel kiélelheti lelki hallásomat, hogy meghalljam azt a kérdést, amit már nem én kérdezek, hanem az Úr lelke kérdez bensőmben, egyszerűen, de életem minden szegletét érintve és bevilágítva. Hangozhat akár így is:

Mészáros Lukács (ELTE): Szent Ferenc felhívja a figyelmet a teremtmények értékére

Akarsz-e énekelni? Akarsz-e így énekelni?” A tartományfőnök köszöntőbeszédének zárásaként felolvasta a Naphimnusz Kados Csongor OFM fordításában.

Görföl Tibor teológus, egyetemi oktató, a Vigilia folyóirat főszerkesztője Bonaventurától Ilia Delioig: A Naphimnusz a teológiatörténetben címmel tartott előadást. Emlékeztetett rá: Szent Bonaventura, a középkor egyik legnagyobb teológusa

Görföl Tibor: A Naphimnusz keletkezési körülményei arra utalnak, hogy a szöveg a megfeszített Krisztussal egyesülő ember nézőpontjából íródott

megírta Szent Ferenc életét, s művében megemlíti, hogy az összes szép dologban Ferenc a legszebbet, magát a csodálatosat szemlélte, Istent. Ferencnél megjelenik egy rendkívül lényeges és a teológiatörténetben meglehetősen elhanyagolt jelenség: az, hogy Istent szépnak látjuk. A szent ugyanakkor

Istennek nemcsak a szépségét, de eredendő és alkotó jóságát is „igyekezett izlelgetni” a teremtményekben „mint kis patakokban, amelyek az óceánhoz vezetnek” – mondta Görföl Tibor. Bonaventura leírja: felment az Alverna hegyére, ahol Ferenc a stigmákban részesült, és áttekintve a teremtetett világot, arra a kérdésre kereste a választ, hogyan juthatunk el Istenhez. A válasz pedig: ahogyan Ferenc végső egyesülést élt át Krisztussal, úgy kell az embernek a teremtményeken keresztül az Istenhez vezető út végpontjához érkezve keresztülmennie az Úrral való végső egyesülésen. Ez utóbbi pedig nem egyszerűen Istennel történik, hanem a keresztre feszített Krisztusban emberré vált Istennel. Bonaventura szerint úgy kell magunkra vennünk a keresztet, mint ahogyan kézbe vesszünk egy könyvet, amely

bölcsésé tesz bennünket. Ezáltal ismerhetjük meg igazán Istent.

Előadásában Görföl Tibor Ilia Delio ferences szerzetesre is kitért, aki 1999-ben először tett kísérletet arra, hogy a Naphimnusz kommentálása alapján kidolgozzon egy keresztény ökológiai programot. Delio leszögezi: a Naphimnusz olvasva azzal találkozunk, hogy Isten jelenléte és cselekvése felismerhető a teremtetett világban; Isten és a teremtetés elválaszthatatlan egymástól.

„A Naphimnusz keletkezési körülményei arra utalnak, hogy a megfeszített Krisztussal

Mohay Tamás néprajzkutató: úgy sugárzik a Teremtő fénye, mint ahogyan a Naptól árad az éltető erő

egyesülő ember nézőpontjából íródott a szöveg, tehát nemcsak Isten és a teremtmény elválaszthatatlan egymástól, hanem a megtestesülés és a teremtetés is. (...) Nemcsak a lélek és Isten párbeszéde zajlik a kereszténységben, hanem az ember és a teremtetett világ kapcsolatáról is szó van.”

Előadásának végén Görföl Tibor fölvetette a kérdést: Ki hajlandó ma komolyan venni azt, amit a keresztény teológia akár a Naphimnuszon keresztül mondani akar? Ki hajlandó komolyan venni azt, hogy a teremtetett világ ellen elkövetett erkölcsi bűnökről beszélünk?

„Néha attól tartok, hogy rajtunk kívül senki. Ezen lenne érdemes változtatni.”

Mohay Tamás néprajzkutató, az ELTE Néprajzi Intézetének professor emeritusa ezekre a kérdésre kereste a választ előadásában: Mi módon tekintenek a Napba azok, akik pünkösdkor Csíksomlyón az imádságos virrasztásban töltött éjszaka után fölmennek a ferences kegyhelyük hegyére, hogy megérezzék a szembenézést a Szenttel? Hogyan foglalják szavakba a tapasztalataikat? Hol érnek össze, hogyan rimelnek az imádságaik azzal, amibe földöntúli tekintetével Ferenc beleláthatott?

Az előadó emlékeztetett rá: a Naphimnusz írásakor Ferenc már nem látott, a fényt is alig

érezte, mégis beszélhetünk a tekintetéről. Nem más ez, mint lelki habitusa, hozzáállása, amellyel maga köré néz. Ferenc tekintete számára a szenvedő és a feltámadt Krisztus egyek, elválaszthatatlanok, ez pedig felfoghatatlan, túlszorduló öröm kiváltója. Mohay Tamás idézett a Perugiai legendából, amelyből kiderül: a Naphimnusz megszületése előtti napokban Ferenc gyakorlatilag vak volt, állandó sötétségben élt, lelkileg is. „Imádság idején különösen zavartak nemcsak a futkosó egerek, de az ördög incselkedése is. (...) Istent fohászkodott türelemért,

hogy a betegségét el tudja viselni.” Az előadó kifejtette: a hajnal világosságának öröme, a teremtetett világ fölött érzett öröm itt együtt van a vigasztalás örömeivel: van értelme a szenvedésnek. A föltámadás, a megváltottság, az Úristen dicsőségének, az üdvösség biztos ígéretének átható, földöntúli öröme ez. Így aztán már nem a szemével, hanem a lelkével néz Ferenc a Teremtőre és az egész teremtetésre. Ez az üdvösségöröm teszi, hogy ez a lelkület nyolcszáz éve magával ragadja az egész ferences családot: ezen keresztül úgy sugárzik a Teremtő fénye, mint ahogyan a Naptól árad az éltető erő.

Mészáros Lukács, az ELTE Őslénytani Tanszékének okta-

Pio atya és Mindszenty bíboros emléke Szentkúton

Az Ars Sacra Fesztivál és a Kulturális Örökség Napjai zárónapján, szeptember 21-én bilokációs emlékművet avattak a Mátraverebély-Szentkúti Nemzeti Kegyhelyen. Fáskerti Zsófia szobrászművész alkotása Pio atyának a börtönben lévő Mindszenty bíborosnál tett misztikus látogatását ábrázolja. A mészkőből faragott domborművet Héray András FSO egyetemi lelkész áldotta meg a kegyhely Szent Pio-búcsúján, az Egri és az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye egyetemistáinak zárandokmiséjét követően. Az avatóbeszédet Kontsek Ildikó művészettörténész, az esztergomi Keresztény Múzeum igazgatója mondta.

Ünnepi prédikációjában Héray András többek között a felavatandó emlékműről beszélt. „Mindszenty József bíboros (1892–1975) a börtönben meg volt fosztva mindentől, amiről azt gondoljuk, hogy nélkül nem tudunk élni. Elvették tőle a szabadságot, de példát mutat nekünk belső szabadságával, amit az imádságból, az Úristennel való kapcsolatából merített” – mondta szentbeszédében az egyetemi lelkész.

A stigmatizált olasz kapucinus szerzetes, Pietrelcinai Szent Pio (1887–1968) az egyik mondatával rávilágít arra, hogy mi, pontosabban ki a legfontosabb az élethez: „Hozzáldozatot, és vegyél részt a szentmisén! A világ a Nap nélkül meg tudna lenni, de nem lehet meg szentmise nélkül.”

Mi az, ami nélkül senki nem tud élni? – tette fel a kérdést Héray András. – Óvodásoknak ez találós kérdés; a válasz: levegő. Ha középiskolásokat kérdezzük, ilyeneket mondanak: telefon, internet, barátok, buli, pizza, zene, alvás... Ha egyetemistákat kérdezzük, akkor érdekes módon eltűnnek a tárgyak és a dolgok, s előjönnek a személyes örömforrások: emberek, élmények, gondolatok azok, amik nélkül nem tudnak élni. Esetleg ott van még a helyváltoztatás, a mozgás, az útra kelés és a megérkezés, valamint a hazatérés öröme.

Később, akinek már van családja, úgy érzi: a családom, a gyerekeim nélkül nem lennék az, aki vagyok. Mit kezdenék magammal, ha nem volna kihez, kikhez igazítani magam? A mérce, a biztos kapaszkodó lenne oda hirtelen. A mindennekefteli adás és kapás. A szeretet és annak minden megnyilvánulása, áldozata és áradása az életben maradáshoz kell nekem.

Mi az, ami nélkül élni sem tudunk? Visszatérve a legegyszerűbb válaszra: a levegőt lélegezni kell. Annyira megszoktuk, hogy észre sem vesszük. Természetes. Csak az tűnik fel, ha megszűnik. A lélegzetünk, levegővételünk egy pillanatra sem hagyhat ki, a testünk automatikusan teszi a dolgát. Lélegzet, lélek: milyen bölcsesség van a nyelvünkben, hogy a lélegzés és a lélek mélyen összefüggjenek! Aki lélegzik, az él, és a lelki életünk, Istennel

való kapcsolatunk a Szentlélek nélkül lehetetlen – hangsúlyozta az egyetemi lelkész.

Abitina negyvenkilenc mártírjának történetét a korai Egyház egyik vértanúaktája mondja el a Diocletianus-féle üldözés kezdetéről: az észak-afrikai római tartomány Abitina városának felszentelt papja Saturninus volt, aki négy családtagjával és negyvennégy társával szenvedett vértanúságot a tartomány székhelyén, Karthágóban, Anulinus prokonzul előtt. Ezzel az észak-afrikai ókeresztény hitvallással áldozták fel életüket: „Sine Dominico, non possumus” – vagyis: nem élhetünk szentmise nélkül. Afrikában dominicumnak, azaz az Úr titkának nevezték a szentmisét. Tehát inkább vállalták a vértanúhalált, mintsem hogy elegendő legyen a tiltásnak, és ne vegyenek részt szentmisén.

„Csodálatos, szinte prófétai módon fejezi ki ez a dombormű, hogy milyen fontosabb az életünkben az elkövetkező években – fogalmazott az egyetemi lelkész. – Ha találkozunk a feltámadott Úr Krisztussal az Eucharisziában, a szentmise áldozata révén, akkor abból a kapcsolatból tudunk élni Krisztus-követésünk, keresztény életünk útján. »Ha valaki követni akar engem, tagadja meg ma-

gát, vegye föl keresztjét, és kövessen. Mert mindaz, aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt; és aki énért elveszíti életét, megtalálja azt.« Jézus a kereszttáldozata pillanatában kileheli a lelkét, és »átadja« nekünk Lelkét. Ez ismétlődik meg minden szentmisében, s ezért hálát adunk. Az Egyház állandó epiklézisben él, állandóan hívjuk a Szentlelket, hogy Szent Pállal együtt mondhassuk: »Elek, de már nem én, hanem Krisztus él énbenem.« A Szentlélek az, aki vezet minket, vezeti Egyházunkat, megerősít bennünket hitünkben, és megújítja az Egyházat. Adjunk hálát Istennek Szent Pio atya életéért, hogy a legfontosabbra, a szentmisére irányítja figyelmünket, aki Mindszenty bíboros a börtönben is segítette kereszt-hordozásában, hogy megerősítse az Úr a szentmiseáldozat révén is – fohászkodott szentbeszéde zárásaként Héray András. – Kérjük mi is ezt a kegyelmet, hogy a szentmise, az Úr titkai és a Szentlélek segítségével ne tudjunk élni!”

(A mátraverebély-szentkúti kegyhelyen felállított bilokációs emlékmű alkotójával, Fáskerti Zsófia szobrászművésszel interjút olvashatnak a Mértékadó című kulturális mellékletben.)

Gátas Judit
Fotó: szentkut.hu

Megmutatták, milyen az Isten

Konferencia Bódi Mária Magdolnáról és Mindszenty József bíborosról Rómában

A Római Magyar Akadémián (Collegium Hungaricum) október 7-én este rendezték meg A hit tanúi – a remény sugarai című konferenciát, amelyen a Magyar Katolikus Egyház 20. századi hőseire, Boldog Bódi Mária Magdolnára és Tiszteletreméltó Mindszenty József bíborosra emlékeztek.

A rendezvényt a 2025. évi jubileumi szentév keretében a szentszéki magyar nagykövetség szervezte, partnerségben a Római Magyar Akadémiával, a Pápai Magyar Intézettel, a Veszprémi Főegyházmegyével, a Vatikáni Magyar Levéltári Kirendeltséggel, a Külgazdasági és Külügyminisztériummal és a Mindszenty Alapítvánnyal. A konferencia a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával valósult meg.

A konferencia résztvevőit – magyar és olasz egyházi előjárók, történészek, levéltárosok, zárandokok és egyetemi hallgatók – Berényi László, a Római Magyar Akadémia megbízott igazgatója köszöntötte. Örömet fejezte ki, hogy a rendezvény, mely a hit, a tudomány és a kultúra metszéspontjában valósul meg, olyan személyeket mutat fel, akik döntöttek a hit és az igazság keresése mellett, és ezért életükkel is kiálltak.

Köszöntőjében Habsburg-Lotharingiai Eduárd, Magyarország szentszéki nagykövete elmondta: Boldog Bódi Mária Magdolna és Tiszteletreméltó Mindszenty József bíboros élete a reménnyel szőtt, mely így jól illeszkedik az idei jubileumi évhez. Mindketten a háború, az elnyomás éveiben

környezetükben a remény emberi voltak. Életpéldájuk, áldozatvállalásuk a legmeggyőzőbb tanúság volt. A nagy-

Marcello Semeraro bíboros és Erdő Péter bíboros

követ utalt Ferenc pápa *Spes non confundit* kezdetű, a szentévet meghirdető bullájára: A jubileum emlékeztet arra, hogy a békeszerzőket Isten fiainak fogják hívni."

Habsburg-Lotharingiai Eduárd kiemelte, hogy ez az év Bódi Mária Magdolna halálának 80. és Mindszenty József halálának 50. évfordulója kapcsán is különleges. Majd rámutatott, hogy a nemrég boldoggá avatott Bódi Mária Magdolna élete minden fiatal példája lehet.

Erdő Péter bíboros, primás köszöntőbeszédében először Bódi Mária Magdolna tanúságtételét hangsúlyozta, aki nemcsak a tisztaságát védte, hanem Krisztus iránti hűségéből és szeretetből adta életét, mindhaláláig megtartotta fogadalmát. Mindszenty bíborosról pedig elmondta, hogy sohasem a saját sorsával és dicsőségével törődött, hanem a rábízottak, a nemzet sorsa volt a legfőbb gondja. Ezért is indította el az egymillió imádkozó magyar mozgalmát – hangsúlyozta a főpásztor.

Hankó Balázs kultúráért és innovációért felelős miniszter nevében köszöntötte a résztvevőket Kiss-Hegyi Anita kulturális kapcsolatokért felelős államtitkár. Köszöntőjében utalt Bódi Mária Magdolna meghatározó gondolatára: „Ígérem, hogy a földbe hullott mag bőséges termést hoz.” Kifejezte reményét, hogy a konferencia középpontjában álló két személy és életük példája jó magként nyer befogadást a jelenlévőkben. Majd utalt rá: Budapesten az Országház és a Szent István-bazilika egyaránt kilencvenhat méter magas, ennek példájára az állam és az Egyház kapcsolata nem a rivalizálás, hanem az együttműködés útján kell hogy haladjon. Amint a Római Magyar Akadémiának otthont adó Falconieri-palota is útnak indított számos művészt az Örök Városházából, akik hazatérve egyházi megbízások által nagyot tudtak alkotni. Bódi Mária Magdolna és Mindszenty József élete példa, mely nem elérhetetlen egy ember számára sem.

Marcello Semeraro bíboros, a Szenttéavatási Ügyek Dikasztériumának prefektusa köszöntőbeszédében Karl Rah-

ner teológus mindenszentekről szóló írását idézve kiemelte: ami az emberiséget és történetét érinti, benne Isten kegyelme többé nem győzhető le. Ővé az utolsó szó. A világtörténelem drámája ellenére a történelem Krisztus győzelmével ért véget. Az Egyház létezésének célja, hogy erről tanúságot tegyen. Ebben nyújtanak segítséget a szentek és különösen is a vértanúk. Marcello Semeraro személyes hangon emlékezett meg Mindszenty Józsefről, akit még fiatal korából ismert. Hősies példája elterjedt az egész Egyházban. Igazi példaképpé lett élete: Krisztus tanúja és az Egyház pásztora. Bódi Mária Magdolna boldoggá avatására utalva a bíboros elmondta: vértanúságának példája, vére gazdagította a magyar Egyházat. Az evangéliumi élet

példaképe, akiben egyesül mindaz, amit Szent Ambrus írt az Egyház első szüzességéről mint erényt megelő szentjéről, Szent Ágnesről, hogy személyében egyesült a tisztaság és a vallásosság, a Krisztus-követés erénye. A boldoggá avatás és a szentté avatás folyamatára, az abban fellelhető időbeli tényezőre is utalva a prefektus egy példával élt: az édesanyja és a gyermek kapcsolatában felvetődik a kérdés: „Szerettek minket?”

A szentté és boldoggá avatásra váró személyekhez kötődően amikor azzal a vággyal fordulunk az Egyházhoz, hogy emelje oltárra őket, ők is ugyanezt kérdezik meg tőlünk: »Szerettek minket?« Válaszoljunk nekik, ne felejtsük el róluk, imádkozunk a boldoggá és szentté avatásukért, a csodáért Mindszenty bíboros közbenjárását kérve! Semeraro bíboros végül egy francia tiszteletreméltó misztikust idé-

dáját. A konferencia kerekasztal-beszélgetéssel folytatódott, melynek résztvevői Takáts István, a Veszprémi Főegyházmegye általános érseki helynöke; Habsburg-Lotharingiai Eduárd, Magyarország szentszéki nagykövete; Cristiana Marinelli, Bódi Mária Magdolna boldoggá avatásának posztulátora; Varga Tibor László, a Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár levéltárosa voltak, őket Roberto Regoli, a Pápai Gergely Egyetem professzora kérdezte.

A beszélgetés során a nagykövet, aki egyben a Mindszenty Alapítvány vezetője is, elmondta: mindkét személyt összekötötte az a világos felismerés és tudat, hogy az élet-szentségre vannak meghívva, amely Krisztus követése. Ezt a hivatást mindketten élték

tiszta szívűek, mert ők meglátják Istenét."

Ezt követően könyvbemutatót tartottak, melynek keretében Karlinszky Balázs, a Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár igazgatója és Simona Durante, a Szenttéavatási Ügyek Dikasztériumának levéltárosa mutatták be a *Bódi Mária Magdolna öröksége* című, magyar és angol nyelven is megjelent kötetet. A könyv azoknak a tanulmányoknak a szerkesztett változatát tartalmazza, amelyek 2024. április 12-én hangzottak el a Veszprémi Érseki Főiskolán azonos címmel megrendezett konferencián. Az előadók többféle szempontból közelítették meg Bódi Mária Magdolna boldoggá avatásának témáját.

A konferencián tanúságot tett Kovács Elemérné, Boldog

és életükkel sugározták. A posztulátor hangsúlyozta, hogy Bódi Mária Magdolna és Mindszenty József életükkel, tanúságtételükkel Krisztus reményét vitték el a legnehezebb helyzetben élőkhöz, akár a háború, akár a börtön idején.

A bíboros az evangélium fényénél nem fogadott el semmilyen kompromisszumot, nem volt megalkuvó. Magdi a szüzesség evangéliumi erényét

Bódi Mária Magdolna unokahúga. Személyes hangú beszédében elmondta, hogy habár személyesen nem ismerhette Magdit, hiszen halála után két évvel született, de a nagyszülőktől, a családban hitelesen megismerhette az életét. Sokat nem beszéltek róla, és a nagyszülők nyilvánosan sosem beszéltek Magdiról. Féltve őrizték azt a könyvet is, melyet Galambos Miklós apát írt Bódi Mária Magdolnáról; elrejtették, és amikor házasságot kötött, tovább őrizte, és férjének sem mondta el a titkot. Ezzel együtt Magdi híre elterjedt a vidéken, sokan szerették és tisztelték, ami nem hunyt ki a kommunizmus évtizedeiben sem. Családi biztatásra ő maga is sokszor kérte közbenjárását egy-egy ügyben Magdinak, és megbizonyosodott róla, hogy mindig segít. A boldoggá avatás előtt és az azóta eltelt időszakban is örömmel látja, mennyi helyre hívják, mennyi embert – a fiatalokat is – érdekel Boldog Bódi Mária Magdolna élete és példája.

Udvardy György veszprémi érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) alelnöke a konferencia zárószavában hangsúlyozta: a szentek megmutatják, milyen az Isten. És a szentek azok, akik nem hagyják felcsereálni az üdvösségre szóló, hívó reményt a földi, múltó reménykedésekkel. Ilyen fénylő példa Bódi Mária Magdolna és Mindszenty József, akiknek kérhetjük a közbenjárását, segítségét, és imádkozhatunk a boldoggá, illetve szentté avatásukért.

Kuzmányi I., Zsuffa T.
Fotó: Merényi Zita

Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya,
Magyarország főpatronája ünnepén

Magyar zárandokcsoport a pápai általános kihallgatáson

A Szentatya október 8-án délelőtt a Szent Péter téren tartotta az általános kihallgatást, amelynek keretében folytatta a *Jézus Krisztus, a mi reménységünk* című jubileumi katekézissorozatot. Ezen a napon, Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya, Magyarország főpatronája ünnepén népes magyar zárandokcsoport vett részt XIV. Leó pápa szerdai általános kihallgatásán a Szent Péter téren. Jelen volt Erdő Péter bíboros, primás, Ternyák Csaba egri érsek, Udvardy György veszprémi érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) alelnöke, Németh Gábor, az MKPK titkára, Törő András, a Pápai Magyar Intézet (PMI) rektora, továbbá az Egri Főegyházmegye szentév alkalmából Rómába érkezett zárandokcsoportja, a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola és Zeneművészeti Szakgimnázium szentévi zárandok-

csoportja, Kovács Elemérné, Boldog Bódi Mária Magdolna unokahúga, valamint az Örök Városház érkező nagy számú magyar zárandok. Az általános kihallgatás a Miatyánk elimádkozásával és apostoli áldással zárult.

Erdő Péter bíboros a pápával folytatott rövid beszélgetésről elmondta: „Megköszöntem a Szentatyának a vértanú leány, Bódi Mária Magdolna boldoggá avatását, elmondtam, hogy mennyire örültek ennek a hívek Magyarországon, és külön köszönetet mondtam neki az ismétlődő tanításáért, amellyel a béke ügyét állítja középpontba. Ugyanakkor megígérttem neki, hogy imádkozunk a péteri szolgálataért, hogy adjon az Isten sok erőt és világosságot neki. A Szentatya hasonlóképpen kívánta a mi munkánkra is az áldást és az egész hívó közösségre, akit képviselvek” – tette hozzá a bíboros.

zett, aki kifejezte, hogy Isten szentjei vagy az Egyház inkubátorában, vagy pedig az utcán biciklizve születtek. Ez utóbbi különösen is összecseng Bódi Mária Magdolna életével, aki gyakran járt biciklivel – mutatott rá a főpásztor. – De a szentek egyben közősek: válaszoltak Krisztus hívására.

A konferencia egyes részei között üdítően hatottak a Veszprémi Főegyházmegye megrendelésére a boldoggá avatásra készült animációs kisfilmek, melyekből egy-egy részt levetítettek, közelebb hozva a résztvevőkhöz Bódi Mária Magdolna életét és pél-

élte meg a környezetében, akár a munkahelyén is tanúságot téve róla. A levéltáros hangsúlyozta, hogy a két személyben az istenhit és a bizalom mellett közös még a haza iránti szeretetük, melyért akár az életüket is odaadták volna.

Az érseki helynök rámutatott, hogy Bódi Mária Magdolna és Mindszenty bíboros példája megmutatja, hogy a szabadság megélhető akkor, ha szabadok tudunk lenni a jóra, Istenre és a másik emberre; ha végeredményként az evangéliumi nyolc boldogság sora is tanítja, amely Magdi sirján is ott volt: „Boldogok a

A Magyarok Nagyasszonya gyermekeiként nem gyűlölhetjük egymást

Erdő Péter bíboros, prímás szentmisét mutatott be a magyar nemzetért és a magyar Egyházért Rómában

(Folytatás az 1. oldalról)

Szent István király a halála előtt Szűz Máriának ajánlotta országát. Ez a felajánlás évszázadokon át erőt adott a magyar népnek a történelem legsötétebb időszakaiban is.

A bíboros arra is emlékeztetett, hogy Mária népek fölötti szeretete egységre hív. „A remény és a megmaradás útja annak felismerése, hogy közös a sorsunk: egy Anyának gyermekei vagyunk. Nem gyűlölhetjük egymást, hanem alkotó sokféleségben össze kell tartanunk.” Erdő Péter homíliáját az alábbiakban teljes terjedelemben közöljük.

„Ma a Boldogságos Szűz Máriát mint Magyarok Nagyasszonyát ünnepeljük. Itt, a Szent Péter-bazilika altéplomában negyvenöt évvel ezelőtt

zarándokok számára itt, a kereszténység központjában. Az eredeti kápolna a mai sekrestye közelében állt, és a barokk építkezés idején bontották le.

A magyar katolikusok tudatában voltak annak, hogy Róma mindannyiunk hazája, és arról álmodtak, hogy ebben a nagy közös otthonban egy saját szent helyük is legyen. Világos volt, hogy a magyar kápolnát a Szűzanyának, Magyarok Nagyasszonyának kell szentelni. Volt azonban egy „kis probléma”. A mohácsi vész után Magyarország fokozatosan elveszítette önállóságát, még ha a nép nem is mondott

neki szentelte nemzeti kápolnánkat Szent II. János Pál pápa. Felejtethetetlen gesztus volt ez, a magyarok régi vágyának beteljesítése. Hiszen a magyar kápolnának évezredes története van. Első szent királyunk házat akart létesíteni a magyar

le sohasem a szuverén kulturális és jogi létezésről. Mégis az ország középső része, amely majdnem egybeesett a mai Magyarországgal, százötven évig a Török Birodalomhoz tartozott, és elveszítette lakosságának mintegy kétharmadát.

A magyar katolikusok megőrizték Szent István király nagy tettének hagyományát, azt az emléket, hogy koronáját, országát, mely akkor tért keresztény hitre, a Szűzanyának ajánlotta fel. Buda városának felszabadulása a török megszállás alól 1686-ban és a győztes zentai csata a kortársak szemében a Szűzanya közbenjárásának jele volt. Erről meg volt győződve I. Lipót császár és magyar király is. Követni akarta Szent István példáját, és Magyarországot 1693-ban felajánlotta a Szent Szűznek. Lipót király pénzein is megjelent a Szűzanya a következő felirattal: „Sancta Immaculata Virgo Maria, Mater Dei Patrona Hungariae”.

A mai evangéliumban Szűz Mária szerepének lényegét hallottuk. Az Úr vele van, és teljes a kegyelemmel. Isten kiválasztotta őt, és mentessé

tette az eredeti bűntől, mert vele akarta megvalósítani nagy tervét, vagyis azt akarta, hogy a Megváltó anyja legyen. Aki Istennel van, az teljes a kegyelemmel. A boldogság az a hivatás, amely az emberi lény célja, Isten közelségében valósul meg. Ma egyesek azt mondják, hogy az Egyháznak, a plébániáknak, a katolikus közösségeknek boldog közösségeknek kell lenniük. Ez nem jelenti azt, hogy ezek a közösségek azért vannak, hogy jól érezzük magunkat bennük, hogy szórakoztassanak minket, mert az Egyház célja nem csupán az, hogy tagjai jól érezzék magukat egymás társaságában itt a földön, hanem a küldetés, a misszió, vagyis

Krisztus örömhírének hirdetése. Ahogyan Szent VI. Pál pápa írta: Az Evangélium hirdetése végett létezik. Ennek az evangéliumnak a lényege pedig az, hogy Krisztus föltámadt, és megnyitotta az utat az örök boldogság felé azok számára, akik megtérnek, és hisznek benne.

Ennek a jó hírnnek a fényében át kell gondolnunk, mit jelent számunkra, hogy Mária népe vagyunk. Magyar kultúránkban jelen van a katolikus

egész életre szóló személyes meggyőződés.

Ennek a kápolnának az építése és pápai megáldása negyvenöt évvel ezelőtt kifejezte, hogy a római Egyház bennünket is befogad, közösségként is tisztel minket, és egyesít Krisztus hitében a többi népekkel. Itt, Rómában, de főként ebben a bazilikában vannak a Szűzanyának szentelt más nemzeti kápolnák is. Ez szépen kifejezi, hogy a különböző népekhez tartozó katolikusok közösségként is úgy tekintenek a Szűzanyára, mint Édesanyjukra. De ha közös édesanyánk van, akkor egymásnak testvérei vagyunk. Különösen fontos ezt átéreznünk a saját népünk vonatkozásában. A remény és a megmaradás útja annak felismerése, hogy közös a sorsunk, hogy egy Anyának gyermekei vagyunk, hogy nem gyűlölhetjük egymást, hanem alkotó sokféleségben össze kell tartanunk. Szűz Mária, mindnyájunk Édesanyja nem félt Szent Fiát követni a kereszttől egészen a Golgotáig. Kérjük közbenjárását, hogy mi is bátran megvallhassuk Krisztust, mert Ő az Igazság, az ember Megváltója és a népek Világossága! Ámen.”

A szentmise ünnepi hangulatát a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola kórusának éneke emelte Mezei Jánosné Csonka Szabina Babett vezényletével, az orgonakísérettel Mezei János szolgáltatta.

Zsuffa Tünde
Kuzmányi István
Fotó: Merényi Zita

A hit és a hűség üzenete

Patrona Hungariae-mozaik a Falconieri-palota homlokzatán

Oktober 8-án este, Magyarok Nagyasszonya főünnepén Erdő Péter bíboros, prímás megáldotta a római Falconieri-palota homlokzatán található Patrona Hungariae-mozaikot, amelyet a szentév tiszteletére újított fel összefogással a Pápai Magyar Intézet (PMI), a szentszéki magyar nagykövetség és a Római Magyar Akadémia.

A mozaik ünnepélyes megáldását a szentszéki magyar nagykövetség Magyarok Nagyasszonya ünnepének szentelt fogadásán tartották. A mozaik története különös lenyomata a 20. századi magyar egyháztörténelemnek – egyszerre tanítja a hit hűségének és az újrakezdés reményének. A Falconieri-palota – a Pápai Magyar Intézet és a Római Magyar Akadémia (Collegium Hungaricum) székhelye – homlokzatát egykor egy Mária-olajfestmény díszítette, amelyet 1951-ben, a portás felügyelete alatt, „ismeretlen tettesek” megrongáltak és eltávolítottak.

A kép helye éveken át üresen állt, mígnem 1957 nyarán új alkotás készült: egy Szűz Máriát a Szent Koronával mint Magyarország védőszentjét (Patrona Hungariae) ábrázoló mozaik. Az új alkotás

tás a magyar katolikus közösség hitbeli megújulásának jelképe lett Rómában. Alkotója Enrico Gaudenzi, a Vatikáni Mozaikstúdió mestere, korának egyik legismertebb mozaikművésze volt. Finom, apró üveggöccsökből megkomponált műve méltó folytatása az eltűnt festmény szellemiségének: egyszerre hordozza a Mária-tisztelet, a magyarság és az egyetemes Egyház üzenetét.

A hatvanas évek elején – felújítási munkálatok miatt – a mozaikot eltávolították, és a Pápai Magyar Intézet őrizte évtizedeken át. 1991-ben, Ternyák Csaba (jelenleg egri érsek) rektorsága idején azonban visszakerült eredeti helyére.

Az alkotás a 2025-ös jubileumi szentévből, több mint három évtized elteltével restauráláson esett át: a színek felfrissültek, és a mozaikkövek új védőréteget kaptak. A munkálatok a szentévhez kapcsolódva valósultak meg – a három római magyar intézmény

közös szervezésében, példát adva az együttműködésre és a hitben való egységre.

Törő András, a PMI rektora kérdésünkre elmondta: ez a mozaik nem csupán dísz, hanem üzenet. A magyarok hite, hűsége és Mária iránti bizalma élő valóság Rómában is. A megújult alkotás megáldásán Erdő Péter bíboros így fogalmazott: Ez az alkotás jelképezi, milyen erős és élő a Boldogságos Szűz Mária és Krisztus, az Egyház, valamint a magyar nép közötti kapcsolat.

Az ünnepi eseményen jelen volt Paul Richard Gallagher érsek, a Szentszék államokkal és nemzetközi szervezetekkel

fenntartott kapcsolatokról (világi értelemben véve a Vatikán külügyminisztere); Robert Sarah bíboros; Udvardy György veszprémi érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) alelnöke; Németh Gábor, az MKPK titkára; a Pápai Magyar Intézet közössége, a Szentszékhez és a Szuverén Máltai Lovagrendhez akkreditált diplomáciai testület tagjai, a szentszéki magyar nagykövetség és a Római Magyar Akadémia

munkatársai, valamint magyar zarándokok, akik együtt imádkoztak a magyar népért és a világ békéjéért.

A mozaik megáldása után Balázs János Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, a Cziffra Fesztivál művészeti vezetőjének szülőstje következett a palota dísztermében.

Az ünnepi alkalomból Paul Richard Gallagher érsek mondott köszöntőt,

amelyben kiemelte a magyar nép hűségét a Szűzanyához, akit Szent István országfelajánlása nyomán a Magyarok Nagyasszonyaként is tisztelünk.

A Weiner Leó Katolikus Zeneiskola és Zeneművészeti Szakgimnázium vonószeneke október 9-én este jubileumi szentévi ünnepi koncertet adott Rómában, Erdő Péter bíboros, prímás címtéplomában, a Forum Romanumon található Santa Maria Nova, ismertebb nevén a Szent Franciska-bazilikában. A huszonöt fős, diákok alkotta zenekar igazi örömenével rendezte meg a zeneszerető hallgatóságot.

Zs. T., K. I.
Fotó: Merényi Zita

Ne úgy tekintsünk rájuk, mint az ufókra!

Az egyedülállók helyzetéről az Egyházban

Az egyedülállók helyzete az Egyházban címmel beszélgetős estet szerveztek október 7-én Budapesten, a Café Franciscóban Asztalosné Elekes Szende pszichológus, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola oktatója és férje, Asztalos Dániel teológus, az Anna-Joachim-program családterapeutája részvételével.

Asztalos Dániel teológus, az Anna-Joachim-programban tevékenykedő családterapeuta és felesége, Asztalosné Elekes Szende pszichológus évek óta tartanak lelkigyakorlatot egyedülálló, párkereső fiatalok számára Mátraverebély-Szentkúton. A házaspár a Café Franciscó keresztyény missziós kávézó beszélgetős estjén elmondta, hogy e lelkigyakorlatok ötletgazdája Kálmán Peregrin OFM, a szentkúti kegyhely akkori igazgatója volt, a ferences szerzetes hívta meg őket erre a szolgálatra. A cél az volt, hogy a hétfői lelkigyakorlat keretében a résztvevők imádságos légkörben, másokkal kapcsolódva tekintsenek párkeresési küzdelmeikre, az egyedülállólét kihívásaira és lehetőségeire az előadások, beszélgetések és elcsendesedések révén.

Arra a kérdésre, hogy házaspárként képesek-e releváns segítséget nyújtani az egyedülállóknak, Asztalosné Elekes Szende elmondta, eddig még senki nem jelezte nekik, hogy ezzel gondja lenne. A pszichológus úgy látja: lényegében nem az számít, hogy a szakember mennyiben van benne egy adott problémában tapasztalati szinten – ilyen alapon egy orvosnak is meg kellene élnie mindenféle betegségállapotot, hogy segíteni tudjon –, pszichológusként is képtelenség minden egyes élethelyzetet „belülről ismerni”.

„A tapasztalati háttér természetesen előny, de nem

kritérium. Teológusként, pszichológusként merőben más a mi szolgálunk az említett lelki gyakorlaton, mint egy önszolgálat csoportban végzett munka. A családterápiás képzettségünk pedig abban segít, hogy rendszerben gondolkodjunk minden egyes emberről, hogy honnan jön, merre vezet az útja.” Asztalos Dániel hozzátette: „A lelki gyakorlaton nem mi vagyunk a fókuszban, nem is az »okosságok«, amiket mondunk, hanem az, hogy a résztvevők megtapasztalják, sorstársakkal legközelebb, másokkal kapcsolódva tekintsenek párkeresési küzdelmeikre, az egyedülállólét kihívásaira és lehetőségeire az előadások, beszélgetések és elcsendesedések révén.

Arra a kérdésre, hogy házaspárként képesek-e releváns segítséget nyújtani az egyedülállóknak, Asztalosné Elekes Szende elmondta, eddig még senki nem jelezte nekik, hogy ezzel gondja lenne. A pszichológus úgy látja: lényegében nem az számít, hogy a szakember mennyiben van benne egy adott problémában tapasztalati szinten – ilyen alapon egy orvosnak is meg kellene élnie mindenféle betegségállapotot, hogy segíteni tudjon –, pszichológusként is képtelenség minden egyes élethelyzetet „belülről ismerni”.

„A tapasztalati háttér természetesen előny, de nem

vésbé felhőtlen pillanatokban, civódásainkban is.”

Az is elhangzott, hogy a lelki gyakorlaton mindig törekednek arra, hogy az ne legyen direkt párkereső alkalom, társkereső wellnesshétvége – nem ez a cél. Az egyedülállók is – éppúgy, mint mindenki más – szeretnének olykor kicsit kiszakadni a hétköznapi egyhangú világából, hogy megerősíthessék Istennel való kapcsolatukat. „Kapnak egy kis önismereti impulzust, másrészt lehetőség nyílik a spirituális megélésére. A teológiai részben pedig arról van szó, hogy minden gondolatunkkal, fájdalomunkkal, a valóságunk teljességével kapcsolódjunk Istenhez.” Asztalosné Elekes Szende hozzátette: „Ezen a ponton már elhalványul az, hogy házasként vagy egyedülállóként vagyunk jelen, hiszen mindannyiunk emberi tapasztalata, hogy van az életünknek olyan területe, amely felett nincs hatalmunk, ahol a sorsszerű szenvedést éljük meg, ahol megjelennék az emberi élet nagy kérdései.”

Az egyedülállók Egyházban való helyzetéről szólva Asztalos Dániel elmondta: azt látjuk, hogy vannak jó kezdeményezések, programok a számukra (például a MÉCS vagy a Párkatt alkalmak), vannak ismerkedős estek, de nagy külön-

ség van például a vidékiek és a városban élők helyzete között.

„Valóban, nem lehet nagy általánosságokat megfogalmazni velük kapcsolatban – vette át a szót Asztalosné Elekes Szende –, már csak az életkort, a személyiséget, az egyedülállóság időtartamát, a megélés mélységét, a szenvedés nyomásának mértékét tekintve sem. A városban élők talán könnyebb helyzetben vannak, kereshetik a megfelelő közösséget, ahol a lelkiséget vagy az istenkapcsolatukat megélhetik; egy jó imacsoportban pedig már nem is számít az, hogy valaki családostól vagy egyedülálló, másra helyeződik a hangsúly.”

Asztalos Dániel teológus-családterapeuta bátorította a jelenlévőket, hogy ki-ki a maga plébániáján hozzon létre csoportot, közösséget az egyedülállók számára. A beszélgetős esten a továbbiakban szó volt az egyedülállóakra gyakorolt családi (csak akkor vagy valaki, ha megházasodsz), társadalmi, vagy éppen az Egyház részéről érkező (nem várt) nyomásról. Mintha az utóbbi esetben az egyedülállóknek másodrangú keresztényként kellene érezniük magukat.

Ezzel kapcsolatban Asztalos Dániel megerősítette: mindhárom közegeben előfordul ez a presszió, az úgynevezett időnyomás pedig adott: „A régóta gyermekre vágyók Anna-Joachim-programjában látom, hogy ez utóbbi a valósághoz tartozik, az idő előrehaladtával egyre nehezebben viselhető a fennálló állapot. Egyre mélyebb a szenvedés. Bizony nehéz tükröt tart a gyermekre vágyók elé, amikor egy baráti házaspár nagy örömmel számol be a születendő babájukról. Nyilván leplezik, de sajnos ez a bejelentés számukra nagyon tud fájni. Ilyen esetben szükség lenne az empátiára – egyébként mindkét részlől...”

Asztalosné Elekes Szende az egyedülállók kapcsolatban megjegyezte: „Azért nem kell úgy tekintenünk rájuk, mint ha ufók lennének. Aki stabilan egyedül van, nem depressziósabb a házasságban élőnél – mondják a kutatók. Sok pozitív, megerősítő tevékenység (például a hivatás, a hobbi) vagy kapcsolat (baráti, testvéri, családi) van az egyedülállók életében, és a családi élet sem olyan habos-babos a hétköznapiakban. Azt látom, hogy a párkeresők általában nem beszűkültek, élnek az életüket, ahogy mások is, olykor persze szembesülnek a »nehéz tükörrel«, és akkor az fájdalmas. Mindenesetre nem kell feltétlenül rágörcsölni a párkeresésre, és emiatt elhanyagolni más területeket, baráti kapcsolatokat. Ne essünk túlzásokba!”

Az Istennel való kapcsolatot minden életállapotban lehet építeni – folytatta Asztalos Dániel. A teológus kifejtette: „Egyedülállóként felvetődhet a kérdés, hogy ha Isten azt mondta, hogy »az embernek nem jó egyedül«, akkor számomra ennek mi a mondani valója? Erre a kérdésre nincs teológiai válasz vagy recept, de azt megtehetjük, hogy bevalljuk értetlenségünket, és a nehéz kérdéseinket is feltehetjük Istennek, a Vele való kapcsolatunk a fontos. Mernünk kell párbeszédet folytatni az Úrral, hagynunk kell teret Istennek, hogy a maga módján válaszoljon nekünk – nem feltétlenül azonnal. Aki mer párbeszédbe elegyedni Istennel, annak megváltozik a Róla alkotott képe...” Nincs ember, akinek ne kellene időnként szembe-sülnie ezekkel a kérdésekkel. Nem tudjuk mindenre a választ – mondta összegezve Asztalosné Elekes Szende.

A beszélgetés végén az is szóba került, hogy az egyedülálló nőkben és férfiakban közös, hogy vágnak arra a visszajel-

zésre, hogy értékesek, akkor is, ha éppen nem házások vagy nincs párkapcsolatuk. „Az ő életükben ez bizony hiányozhat. Az örömhír viszont az, hogy az értékünk nem abban áll, hogy emberileg kihez tartozunk.”

Sok csalódást, kilátástalanságot élnek meg a párkeresők, sebeztségeik miatt nehéz átlépni a szorongásaikat, a visszautasítástól való félelmüket. „Ez utóbbi a férfiak esetében például nagyon fájdalmas lehet, és ezt a folyamatos próbálkozások, csalódások csak tovább mélyítik. Ezért is szükséges, hogy megtalálják a helyüket az Egyházban, a közösségekben, mert az igazi gyógyító Jézus Krisztus. Az egyházi közösségek mostanság egyre inkább megértik ezt. Jó lenne még több program a társra vágyók számára, érdemes ez ügyben közösen gondolkodni például a helyi plébánossal, az Egyház mi vagyunk, mi, világiak is kezdeményezhetünk!” – mondta Asztalos Dániel.

Mozduljunk el az elfogadás irányába az egyedülállók kapcsolatban is, nem kell tematizálnunk a helyzetüket, és főleg ne hibáztassuk őket az élethelyzetük miatt, ne ítélkezzünk felettük, a közösségünk részei ők is, ahogy sokan mások is, akik nem férnek bele a fejünkben lévő »rendes keresztény« skatulyába!” – tette hozzá Asztalosné Elekes Szende.

Az egyedülállókknak pedig fontos üzenetként hangzott el, hogy önmaguk hibáztatása zsákutca. „Isten biztos azért nem fogad el, nem ad társat, mert a lelki életben még egy szintet kell lépni előre” – ezt ne mondogassuk magunkban, ugyanis nem igaz, Isten nem így működik! Nem minden rajtunk múlik, ez utóbbit nehéz emberileg elfogadni (a házasság embereknek is), de ez a valóság.

Körösy László
Fotó: Lambert Attila

Nyolcezer fiatal önzetlen, önkéntes szolgálata

A múlt hétvégén zajlott a „72 óra kompromisszum nélkül” programsorozata

A Pannonhalmi Főapátság dísztermében október 9-én nyitották meg a tizenhét napos „72 óra kompromisszum nélkül” elnevezésű önkéntes ifjúsági akciót. A háromnapos programra nyolcezer fiatal regisztrált, akik több száz szociális, ökológiai és fejlesztő feladatot végeztek el száz településen, Magyarországon és a határokon túl, például a Partiumban is.

A Magyar Katolikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház közös rendezésében megvalósult akció keretében október 9. és 12. között országszerte és a határon túl több ezer fiatal mutatta meg, hogy önkéntesként értékes és hasznos időtöltést, hiszen többé válnak és környezettudatosabbá építhetjük általa. „Tegyük jót mindenkivel!” – szól az akció idején mottója (Gal 6,10), ami

arra utalt, hogy a résztvevők nem akarnak megalkudni és méricskélgni a szeretetüket, hanem mindenki felé ugyanazzal a figyelemmel fordulnak.

A megnyitón megjelenteket Knáb András Benedek, az önkéntes program idei fő szervezője köszöntötte. Az eseményen a szervezők és a pannonhalmi diákok mellett jelen voltak a történelmi keresztény egyházak képviselői is. Bokros Márk OSB, a Pannonhalmi Főapátság perjele nagy örömmel köszöntötte a jelenlévőket, kiemelve, hogy a rendezvény országos megnyitójának először adhatott otthont a bencés közösség. Szavaival leginkább a fiatalok felé fordult, és arra hívta őket, hogy bátran köteleződjenek el az önkéntességben, próbáljanak rendszerességet vinni bele, és ugyanolyan szeretettel forduljanak a saját közösségük felé, mint azok felé, akiket nem ismernek. „Higgyétek el, hogy nagy ereje van annak, ha egy önkéntes

tevékenységnek távlat van! – fogalmazott, majd hozzátette: – Ilyen a keresztény szolgálat. Tud adni, akar adni, és ebből sok gazdagság születhet.”

Bencze András evangélikus püspökhelyettes köszöntőjében rögtön arra figyelmeztetett, nem lehet alku tárgya, hogy kinek segítünk és hogyan. „Kompromisszum nélkül tegyünk jót mindenkivel!” – kapcsolta össze Szent Pálnak A galatákhoz írt levelében megfogalmazott buzdítását az esemény nevével és idején mottójával. Talán túl sokszor méricskéljük a szeretetünket, s talán többször kellene elgondolkodnunk a jézusi példán, hiába tűnik nehéznek. A „72 óra kompromisszum nélkül Krisztus-hitünk kicsinyített mása”, ugyanis feltétlen bizalom és bátorság szükséges hozzá – emelte ki.

Máté László Ákos református lelkipásztor, dunántúli lelkesítő főjegyző két bibliai igeszakaszt hívott segítségül, hogy felmutassa a háromna-

pos esemény lényegét. Elsőként a pünkösdi történetet emelte ki, amely során mindenki megszólítva érezte magát, és lelkesedéssel, eltökélten vitte tovább a keresztény üzenetet. Életünk példájával kell átadnunk az embereknek a krisztusi örömhírt, hiszen ez lesz igazán figyelemfelkeltő – hangsúlyozta. A talentumokról szóló példabeszédet is felidézte, amely Isten ajándékaira mutat rá, és arra, hogyan válaszolhatunk a szeretetére. A református lelkipásztor arra hívta az önkénteseket, hogy kamatoztassák talentumaikat, megalkuvás és kompromisszum nélkül, mindenki javára.

A megnyitót Seregélyes János és Fókás Vilmos zenészekkel és néptáncosokkal, Nényei Balázs és Urbanics Ferenc pedig zongorajátékkal színesítették. Valamennyien a Pannonhalmi Bencés Gimnázium diákjai. Az eseményen szó esett arról is, hogy a 2004-ben Mariazellben tartott Közép-európai Kato-

likus Találkozó alatt indult el az ifjúsági összefogás Ausztria, Magyarország, Szlovénia, Szlovákia, Bosznia-Hercegovina, Csehország és Horvátország között. A találkozót Christoph Schönborn bíboros kezdeményezte, aki fontosnak tartotta, hogy a 2004-ben az Európai Unióba belépő tíz ország ne csupán politikai aktusként tekintsen a csatlakozásra. Az első találkozó elindította az együttműködést, amely mára az ifjú-

sági munka területén maradt meg a leginkább. Az Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Ifjúsági Bizottsága megismerte az Ausztriában működő „72 óra” mozgalmat, és 2007-ben megszervezte az első hazai akciót. Külön értéke a magyar gyakorlatnak, hogy ökumenikus összefogásban valósítják meg, immár tizenhét éve.

Forrás: Ökumenikus Ifjúsági Iroda/Göbel Ágoston
Fotó: Thaler Tamás

A keresztény módon működő vállalat sikerre van ítélve

(Folytatás az 1. oldalról)

Megtudtam, hogy kiadtak erről a „módszerről” egy könyvet is. Megszereztem, és annyira megtetszett, hogy a hazai kiadáson kezdtem gondolkodni. Az amerikaiak örömmel fogadták ezt a lehetőséget. Az fogott meg a leginkább, hogy ezek az emberek elkötelezetten élnek: Isten országát a Földön is építenünk kell. Azt vallják, hogy bármely vállalkozás, amely keresztény módon működik, hozzájárul a közjóhoz. Nem kell karitatív szervezetnek lennie ehhez, csak mindent keresztény módon kell működtetni benne. A Betenbough egy építőipari vállalkozás. Jó házakat építenek, jól bánnak a dolgozóikkal és a befektetőkkel, ezzel pedig a közjót szolgálják. A példájukból megértettem, hogy ha egy vállalkozás betartja mindezt, óhatatlanul sikerre van ítélve. Sokszor tapasztaltam azt az általános felfogást, miszerint a keresztény vállalatvezetés valamiféle lemondás. Tisztelességes leszek, míg a többiek nem azok, én ragaszkodom ehhez, bár nekem ez versenyhátrányt jelent. Hősies dolgot vállalkozni, mivel keresztény vagyok. Ennek a könyvnek a fő üzenete, hogy ha keresztény módon vezeted a vállalkozásodat, az az igazi út, és egyáltalán nem jelenti azt, hogy sikertelen lesz. Épp ellenkezőleg. Akkor lesz igazán jó a vállalkozásod. Keresztény módon irányítani a vállalkozást versenyelőnyt jelent.

– **Mi teszi kereszténnyé ezt a vezetést?**

U. A.: Ezek az emberek az egész életüket úgy élik, hogy a transzcendensre néznek. Egy vállalkozás esetében nagyon fontos a célok meghatározása. A Betenbough-cég vezetői rajtuk túlmutató célokat tűznek maguk elé. Erős az istenszeretetük, amiből következik az emberszeretet, ezt pedig a dolgozókra és az ügyfelekre is alkalmazzzák. Határozottan élnek az evangéliumi fő parancsot.

– **A könyv ajánlóját Fábry Kornél írta. Miért tartja „sokkolóan radikálisnak” ezt a szemléletet, ahogyan az ajánlóban fogalmazott?**

Fábry Kornél: Engem azért keresett meg a kiadó, mert a Betenbough egy protestáns csapat. Azt kérdezték, vajon katolikusként vállalható-e a könyvük, van-e benne teológiai szempontból bármi, ami nem állja meg a helyét. Elolvastam a könyvet, és megállapítottam, hogy a szemléletmódja egyértelműen protestáns. De úgy gondolom, Szent Pál ta-

nítása ez esetben is érvényes: A jót tartsátok meg, a rosszat vessétek el! Ez nem egy teológiai mű. A szerzőknek volt egy elképzelésük a cégükkel kapcsolatban, mégpedig az, hogy Istenre akarják bízni az irányítást, az ő kezébe helyezik például a profit felhasználását is. Sok cégvezetési helyzetet érintő kérdést feltesznek, és mindent ebből a nézőpontból látnak. Én éppen azért tartom sokkolóan radikálisnak ezt a szemléletet, mert Isten országa van a középpontban, és mindent ennek vetnek alá a cégvezetésben. Bárcsak minden katolikus által vezetett cégnél Isten országának építése volna a legfontosabb szempont!

– **Hogyan lehet keresztény módon vállalkozni anélkül, hogy vagy a profit, vagy a hit háttérbe szorulna?**

F. K.: Ahogy András mondta, két véglet van. Az egyik az a fajta öszövétségi eredetű felfogás, hogy ha istenfélő vagyok, akkor Isten megáld minden nnel, s a gazdagság, a sikeresség Isten áldása. Jézusnak viszont van egy olyan mondanása: mit ér, ha az egész világot megnyeri valaki, de a lelke kárt szenved? A másik véglet pedig az a hozzáállás, hogy ha katolikus vagyok, akkor mindent éhbérért, profit nélkül, karitatív módon kell tennem. A könyv felfogása e kettő között van: szabad profitot termelni, sőt szükséges is, hiszen családokat kell eltartani, munkát adni másoknak. De nem a profit a legfőbb cél. A kérdés az, hogyan lehet fenntartani a fejlődést úgy, hogy figyelek a környezetemre, és nem ragaszkodom az anyagiakhoz, hanem Istenre bízom a dolgokat. A könyvet olvasva én arra is figyeltem, hogyan tudom püspökként átültetni a gyakorlatba ezt a szemléletet. A kézikönyv például felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire fontos a vízió. Ez érvényes egy plébániára is. Látnunk kell, honnan hová szeretnénk eljutni. Ez sokszor hiányzik belőlünk: csináljuk, ahogy szoktuk, akár működik, akár nem. Fel kell tenni a kérdést: vajon nem kellene változtatnunk? Hogyan lehet

Isten országát a középpontba helyezni? Pál azt mondja, hogy Isten országa igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben. Ez minden egyházközségben, egyházmegyében és egy cégnél is nagyon pozitív megélést jelent, hiszen mindenki szeret békében, örömmel és igazságosságban élni. Így a hétköznapi tevékenységeink során mi is igyekszünk tudatosan építeni Isten országát.

– **A könyv egyik központi témája a munka értelmezése. Hol vannak kapcsolódási pontok a protestáns szemlélettel a munka tekintetében?**

F. K.: A Katolikus Egyház társadalmi tanítása azt mondja, a munka visszaadja az ember méltóságát. Zsidó felfogás szerint Isten, amikor az édenkertbe helyezte az embert,

„szent”, ami szeretetszolgálat; a becsületesen elvégzett munkának keresztény értéknek kell lennie.

U. A.: A kereszténység felfogása a munkáról a zsidó és a görög kultúra ötvözete. A görögből jön az a gondolat, hogy vannak a szent és a nem szent munkák. A zsidó felfogásban pedig munka van – mindenki dolgozott, és a munkáját áthaltotta a hit.

F. K.: A mennyei Atya megteremtette a világot, és látta, hogy ez jó. Jézus azt mondja: mennyei Atyám szüntelenül munkálkodik, ezért én is munkálkodom. Isten képmására vagyunk alkotva, a munka örömforrás az életben. A jól végzett munka, a jóleső elfáradás mindenképpen felemelő.

– **Az amerikai vállalati kultúra hírhedten nem emberbarát. A Betenbough-vállalatnál jó lehet dolgozni?**

Szente Balázs: A vezetői hivatás egyik legfontosabb része, hogy elősegítse a munkatársak talentumainak kibontakoztatását. Ezt karrierútnak nevezzük. Ha valaki eredményes a munkájában, az ennek a támogató vezetői szerepvállalásnak is köszönhető. A könyv sorra veszi azokat a helyzeteket, amelyek problémákat okozhatnak egy vállalatnál, és megoldásokat is javasol ezekre.

U. A.: Valóban, az amerikai üzleti környezet jellemzően nem emberbarát, de a Betenbough másként csinálja. Azon a kegyetlen piacon jelen van és sikeres. Ha az alkalmazottak ki tudják bontakoztatni a talentumaikat, az magával hozza a vállalat sikerességét.

F. K.: A könyvben arról is szó van, hogy ha valaki nem dolgozik rendesen, attól el kell

köszönni. A munkahelyen dolgozzon az ember, egyébként pluszterhet helyez a többiekre. Pál apostol is azt mondja, aki nem dolgozik, ne is egyék. Ne azért járjunk egy munkahelyre, hogy eltöltsük valamivel az időt, meg mert ott fűtenek!

U. A.: Igen, a Betenbough-nál elköszönnek attól a munkavállalótól, aki nem akar dolgozni. Nem úgy kell elképzelni az

emberbarátságot, hogy mindenkit megtérnek. Azt nézik, akarja-e beletenni magát a közös feladatokba. Ha igen, akkor megkeresik neki azt a pozíciót, ahol ki tud bontakozni. Ha viszont nem, akkor elbúcsúznak tőle, azt mondják, ha nem akarod azt csinálni, amit mi, akkor dolgozz máshol.

– **Kinek és miért érdemes elolvasnia ezt a könyvet?**

U. A.: Sehol nem találtam ennél jobb összefoglalást a mai modern vállalatvezetésről. A könyv második fele valójában a harminc legjobb menedzserkönyv összefoglalása olyan emberek tapasztalatán átszűrve, akik hosszú évek óta működtetnek sikeres vállalkozást Amerikában. Olyanoknak is ajánlom ezt a kötetet, akik nem hívók, mert rendkívül gyakorlatias a szemlélete. Nem vezetésmélelet. A szerzők elmondják, ők hogyan irányítják a vállalatot a gyakorlatban, s ebben lehet követni őket.

Sz. B.: Ez a könyv felhívja a figyelmet arra, hogy a vállalkozásnak fontos tisztáznia az

Evangelizációról akkor beszélhetünk, ha a másik ember, látva munkát – a jól megtartott tréninget, a szépen felépített házat – azt tudja mondani, hogy az eredmény azért lett ilyen jó, mert akit megbízott, az keresztény. Ha sugárzik belőlem, hogy jól akarok, hogy becsülettel végzem a dolgom, az tanúságtétel.

– **Miért támogatta a könyv kiadását az ÉrMe?**

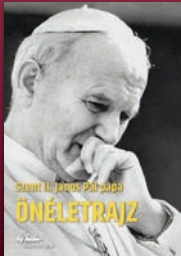
Sz. B.: Huszonöt éves a szervezetünk. Olyan sikeres vállalkozók vannak a közösségünkben, akik nem azért jönnek össze, hogy még több üzletük legyen, hanem azért, mert fontosnak tartanak bizonyos keresztény értékeket, és közösséget akarnak alkotni. Ennek természetesen vannak együttműködési vonzatai, de nem ez a társulásunk célja. Sokkal többről szól ez. Az üzlet az ÉrMÉ-ben következmény. Sok könyvhöz van közünk. Ezek között vannak, amelyek az Egyház társadalmi tanítása alapján foglalkoznak vállalkozásokkal, ez is a misszióknak része. Arra szövetkeztünk, hogy „hálót szövünk” keresztény emberek, szervezetek között. Vannak vállalkozások, amelyek jól mennek, profitábilisak, a munkavállalóik elégedettek, együtt maradnak, és amikor elolvassák ezeket a könyveket, a helyükre kerülnek a dolgok. Minél több minden tud a helyére kerülni, annál jobb lesz a vezető és a dolgozók életpéldája.

F. K.: Felajánlásnak köszönhetően négyszázötven könyvet adtunk át a püspök atyáknak, hogy az egyházmegyékben működő nagyobb plébániákra, intézményeknek adják tovább. Az Országos Lelkipásztori Intézet vezetőképzőjében is mindenki megkapta a könyvet. Hangsúlyozom, amit András mondott: Keresztényként üzletet csinálni nem versenyhátrány, hanem versenyelőny.

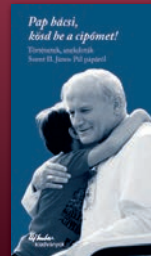
Trautwein Éva
Fotó: Merényi Zita

Most kedvezménnyel kapható két, Szent II. János Pál pápáról szóló könyvünk

Karol Wojtylát 1978. október 16-án választották meg pápának. Székfoglaló szentmiséjét október 22-én mutatta be a Szent Péter téren. A szent pápa liturgikus emléknapja október 22. Rá emlékezve a *Pap bácsi, kösd be a cipőmet!* és az *Önéletrajz* című kötetek most 25% kedvezménnyel vásárolhatók meg az Új Ember könyvesboltban.

Címünk: 1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8. | bolt.ujember.hu

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

IMAÓRA

Kútvoölgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltániszentség előtt. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szentségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitász-csoportjának szándékára, a harmadikon az imaládjába elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarországon, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családkokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várnak. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

Szentmisét mutatnak be Mindszenty József bíboros boldog-á avatásáért a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba u. 5.) a következő napokon: 2025. november 6., csütörtök, december 6., szombat. A szentmisék 7 órakor kezdődnek.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Mórícz Zsigmond út 141.): október 23-án 18 órától 26-án 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Szűz Mária győzelmünk anyja”. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszeliidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalomának terhével küzdőknek, valamint a mindennapi veszteségeinken való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Községi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kéthetente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1., a Baththyány téren, a templom mögött) alsó hittantermében pedig kéthetente szerda esténként 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2025. október 29., november 12., 26., december 3., 17. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti (tegzesk@hotmail.com, 06/30-462-9272).

MÉCS NAPOK

A MÉCS Napok lelkigyakorlatokat a MÉCS-ben szolgálatot vállaló papok és házaspárok szervezik minden érdeklődőnek.

MÉCS Napok – lelkigyakorlat fiatal pároknak. Szeretettel várják az együtt járó és jegyespárokat, valamint három éven belül házasodott házaspárokat a következő alkalomra: 2025. november 14-16., péntek estétől vasárnap délutánig, a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házba (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP. Jelentkezési határidő: november 7., péntek. További információ: <https://mecshonlap.hu>

MÉCS Napok – lelkigyakorlat házaspároknak. Szeretettel várják a három évnél régebb óta szentségi (vagy rendezhető) házasságban élő házaspárokat a következő alkalomra: 2025. november 21-

2025 ŐSZ

MÁRIARADNAI BÚCSÚ
október 6-8. | 3 nap | 99.900 Ft/fő
FATIMAI ZARÁNDOKLAT
október 15-20. | 6 nap | 459.900 Ft/fő
MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT
október 27-31. | 5 nap | 149.900 Ft/fő

2025 ADVENT

ADVENT ERDÉLYBEN
december 5-7. | 3 nap | 99.900 Ft/fő
ADVENT LENGYELORSZÁGBAN
december 6-7. | 3 nap | 109.900 Ft/fő

2026 TAVASZ

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT
AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN
2026. február 9-12. | 4 nap | 359.900 Ft/fő
OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN
2026. március 2-8. | 7 nap | 389.900 Ft/fő
ZARÁNDOKLAT DÉL-OLASZORSZÁGBA
2026. március 20-25. | 6 nap | 459.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

23., péntek estétől vasárnap délutánig, a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házba (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP – Kedvezményes jelentkezési határidő október 21., kedd , jelentkezési határidő: november 16., vasárnap. További információ: <https://mecshonlap.hu>

LELKINAPOK

„Minden vég egy új kezdet” címmel őszi lelkinapok a Szív Lelki-ségi Központban (Tahi, Villásor 7–9. T.: 06/26-387-162.). Szeretettel hívunk és várunk megfontolásra és elcsendesedésre mindenkit, akit megszemélt a gyász, megbénít a veszteség. Időpont: 2025. október 17–19. között, péntek 14 órától vasárnap 14 óráig. Előzetes jelentkezés szükséges a programvezetőnél, Tegzes Katalinnál: kato.tegzes@gmail.com, 06/30-462-9272. Hozza magával személyes holmiját és törölközőt, illetve jelezze, ha diétát kér! Megközelítés: Volánbusz, Tahi – Hidfő mh., a Bartók Béla úton felfelé.

Fontos vagy! – Erőforrásaid 60 év felett! címmel a Ferences Szegénygondozó Nővérek lelkinapot szerveznek a hatvan év feletti korosztály számára, október 18-án Budapesten, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban (Budapest XI., Villányi út 27.). A vidám, kötetlen, egész napos rendezvény 9 órakor szentmisével kezdődik, amelyet Erdő Péter bíboros celebrál. A szentmisét és a megnyitót követően dr. Tapolyai Emőke klinikai és pszichológus tart önismerteti fókuszú előadást. Majd állófogadás és egy fotókiállítás várja a résztvevőket. 14 órakor kerekasztal-beszélgetés kezdődik, melynek moderátora Vágvoölgyi Gergely újságíró lesz. A napot a cserkész színjátszócsoport *Vonósnégyes* című bohózata zárja. Az eseményen szívesen látják a világi híveket, papokat és szerzeteseket is. Legyen ez a nap az egymásban való öröm és megbecsülés napja! A részvétel ingyenes, de regisztráció szükséges: ferencesek.hu/fontosvagy További információ: fontosvagyinfo@gmail.com

Lelkigyakorlatot tartanak házaspároknak. Különbözőségeink és erőforrásaink” témakörben a Családok Jézusban Közöség szervezésében, Berekfürdőn 2025. október 23-26. között, csütörtöktől vasárnapig. Bővebb információ és jelentkezés: lelkigyakorlat@csjk.hu vagy <https://www.par-beszed.hu/programok>

BÚCSÚ

A soroksár-újtelepi Fatimai Szűzanya-templom (Budapest XXIII., Szent László út 149.) szeretettel várja a zarándokokat október 19-ei búcsújára. 11 órakor rózsafüzér-imádság, 12 órakor ünnepi szentmise Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek, metropolita vezetésével, majd körmenet lesz a Szűzanya feldíszített szobrával. Szeretettel várják a zarándokokat az ország minden pontjáról!

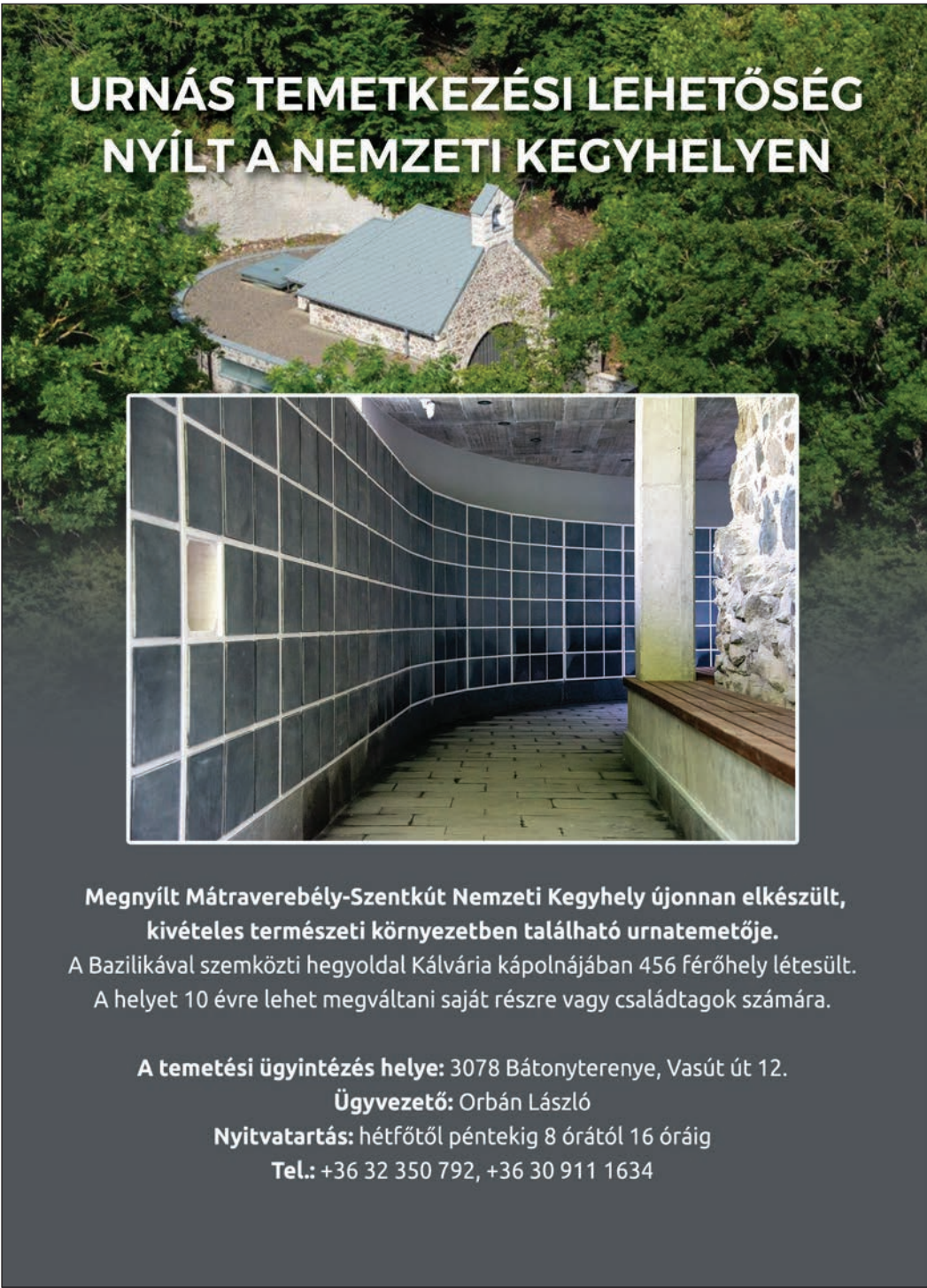
ZARÁNDOKLAT

Makkosmárián, a Fogolykiváltó Boldogasszony-kegytemplomban (Budakeszi, Makkosi út 163.) október 19-én, vasárnap 13 órától rendezik meg az éves zarándoklatot rózsafüzérrel és dicsőítéssel megtérésekért, testi-lelki gyógyulásokért és azért, hogy a daganatos betegségek minden fajtája gyógyítható legyen. A 15 órakor kezdődő szentmisét Farkas István „Lupus” piarista atya mutatja be. A szentmise keretében a betegek kenetének kiszolgáltatása kérhető. A szentmise után szentségimádás, ez alatt pedig közbenjáró imádság is lesz.

15. Via Sancti Martini – Szent Márton-zarándoklat Budapesten 2025. november 8-án, szombaton 9 órától. Találkozási helyszín: Kisboldogasszony- (Egyetemi-) templom (Budapest V., ker. Papnövelde u. 7., megközelítés: M3-as metró, Kálvin tér vagy a Ferenciek tere megállóból). A zarándoklat témája: „Ti Szent Márton népe vagytok II.”. A zarándoklat házigazdája: Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora. A részletes program <https://viasanctimartini.hu> oldalon érhető el. Minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak!

RÓZSAFÜZÉR-IMÁDSÁG

TÉRden álló férfiak rózsafüzér-imádsága lesz Budapesten, a Szent István-bazilika előtti téren. Időpontok: november 1., december 6., elsőszombati napokon 10 órától. Gyülekező 09.45 órától. A hívó férfiak együtt, térdén fohászkodnak a Szűzanya közbenjárásáért, az önzonosság megerősödéséért, szívbéli békéért, a kiengesztelődésért, a hitben való gyarapodásukért, az Istenhez való megtérésért, a férfiestvérek imádságban való megerősödéséért, valamint gyermekeinkért, családjainkért és egész imádkozó nemzetünkért. A szervezők kéri, hogy ahol imádkoznak bátor férfiak, jelezzék a sziveskovetsegemisszioja@gmail.com e-mail-címen, valamint küldjenek képet, összefoglalást, tanúságtételt, valamint imaszándékokat is.

Megnyílt Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhely újonnan elkészült, kivételes természeti környezetben található urnatemetője.
A Bazilikával szemközti hegyoldal Kálvária kápolnájában 456 férőhely létesült.
A helyet 10 évre lehet megváltani saját részre vagy családtagok számára.

A temetési ügyintézés helye: 3078 Bánytereny, Vasút út 12.

Ügyvezető: Orbán László

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8 órától 16 óráig

Tel.: +36 32 350 792, +36 30 911 1634

RÓZSAESŐ-IMAESTEK

Lisieux-i Szent Teréz ünnepé alkalmából rózsaső-imaestet tartanak az Angyalföldi Szent Mihály Plébánia (Budapest XIII., Babér u. 17.) szervezésében október 26-án, vasárnap 16.30 órától. A hálaadás mellett az imaesten résztvevők egy Lisieux-i Szent Teréznek szóló levélben megírhatják kéréseiket, vágyaikat, amiért a szent közbenjárását kéri. Mindenkit szeretettel várnak.

LELKI PROGRAM

Görögkatolikus lelki program lesz a libanoni Szent Charbel remete tiszteletére és közbenjárását kérve a testi-lelki gyógyulásokért október 22-én, szerdán 17.30 órától a budapest-gazdagréti Szent Angyalok-templomban (Budapest XI., Gazdagréti út 14.). Gyóntat és a Szent Liturgiát bemutatja: Kocsis Tamás görögkatolikus szervezőlelkész. A szentmise végén ereklés áldás és olajkenet lesz. Az olaj a Szent Charbel libanoni nyughelye előtt égg olajmécsekből származik. Az olajkenet kegyhelyhez kötődő szentelmény. A szentmise előtt litániára és közös imádságra kerül sor. A szentmise után személyes közbenjáró imádság kérhető. Minden érdeklődőt szeretettel várnak. Bővebb információ: <https://szentangyalok.hu>

MISSZIÓS NAPOK

A Szeged-Csanádi Egyházmegye és a Pápai Missziós Művek szervezésében október 18-19-én rendezik meg a Missziós Napokat Szegeden, a Dóm téren. Az esemény 2025. október 18-án, szombaton 14.30 órától kezdődik, melyen többek között 15.15 órától Michael Wallace Banach apostoli nuncius tart előadást „A Remény misszionáriusa” címmel. 2025. október 19-én, vasárnap 9.30 órától ráhangolódás, majd 10 órakor püspöki koncelebráció és szentmise lesz – keleti és afrikai ízzel. Szeretettel várják a kedves érdeklődőket! Bővebb információ: Pápai Missziós Művek (1223 Budapest, Jókai Mór u. 14.) Mobil: 06/30-217-8120, e-mail: pmmmisszio@gmail.com

EMLEKMISE

Rekvium az egyházi iskolák elhunyt tanáraiért és diákjaiért Budapesten, a Margit körüti ferences plébániatemplomban (Budapest II., Margit körút 23.) november 15-én, szombaton 16 órakor. A főcelebráns Farkas István (alias Lupus atya) piarista szerzetes, a házigazda Lukovits Milán OFM lesz. A szentmisére és az azt követő agapéra szeretettel várják a férfi- és a női szerzetesrendek, az evangélikus, a görög- és a római katolikus, valamint a református egyházak által fenntartott iskolák jelenlegi és egykori tanárait, növendékeit.

KONFERENCIA

A Keresztény-Zsidó Tanács konferenciával emlékezik meg arról, hogy éppen 60 éve, 1965. október 28-án a II. vatikáni zsinat

keretében adták ki a *Nostra aetate* kezdetű, nagy jelentőségű nyilatkozatot az Egyház nem keresztény vallásokkal való kapcsolatáról. Ennek kapcsán rendezi meg a Keresztény-Zsidó Tanács idei konferenciáját október 21-én 15 órától a Szervét Mihály Egyházi Kulturális Központban (Budapest V., Nagy Ignác u. 2-4.). Előadók többek között: Hortobágyi T. Ciril OSB pannonnalmi főpap, Radnóti Zoltán főrabbi, Dr. Fabiny Tamás evangélikus püspök, Dr. Czire Szabolcs unitárius lelkész, teológiai tanár, Dr. Szőke Péter, Sant'Egidio-közösség budapesti vezetője, Szuhánszky T. Gábor metodista lelkész. A konferencián a részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Információk: <https://unitariuskultura.hu/rendezvenyek>

ELŐADÁS

A Sapientia Szabadegyetem következő alkalmá 2025. október 21-én, kedden 19 órától lesz a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.). Téma: Milyen hit, milyen oktatás? Előadó: Máthé-Tóth András. 1990 óta a hitoktatás területén számos jelentős változást figyelhetünk meg. Az előadás kérdéseket szeretne megfogalmazni arról, hogy milyen célkitűzések kötődnek az iskolai hitoktatáshoz és a plébániai katekizishez. És arról is, hogy mit is jelent a keresztény, katolikus hit a hittan vonatkozásában. További információ: www.sapientia.hu

KONCERT

A forradalom és szabadságharc áldozatainak emlékeztérére Wolfgang Amadeus Mozart: *Requiem* című műve lesz hallható 2025. október 26-án, vasárnap 19 órától a Ciszterci Szent Imre-templomban (Budapest XI., Villányi út 25.). Szólisták: Avvakumovits Györgyi, Mizsei-Takács Szuzsanna, Csapó József, Tóth János. Közreműködik: a Budavári Mátyás-templom Ének- és Zenekara. Vezényel: Hegyi Barnabás. A belépés ingyenes és akadálymentes, de adományokat köszönettel fogadnak.

FOTÓPÁLYÁZAT

Fókuszban a remény – Piarista fotópályázat. Kapcsolódva „A remény zarándokai” mottóval meghirdetett jubileumi szentívhez a Piarista Rend Magyar Tartománya fotópályázatot hirdet diákok számára. A pályázat célja, hogy a fiatalok fényképekkel keresztül kreativitásukkal új fényben mutassák be a mindennapi életben megjelenő remény és zarándoklat különféle jelentésrétegeit. A pályázók köre: I. korcsoport: 7–9. évfolyam, II. korcsoport: 10–12. évfolyam, III. korcsoport: főiskolás, egyetemista hallgatók. A pályázat formai követelményei: a pályázaton manipulált képek nem indulhatnak. Korcsoportonként az első helyezett, legjobb pályaművek kerülnek díjazásra.

A pályázat beadásának módja: a pályázatokat csak elektronikus úton beküldve fogadják el. A pályázat részletes kiírása a <https://piarista.hu> oldalon olvasható. A pályaművek beadásának határideje: 2025. október 17.

Kétszer negyven év tanulságai

(Folytatás az 1. oldalról)

Mindszenty bíborost 1945 óta megfigyelték, és 1946-tól folyamatos lejáratásnak volt kitéve. Ez csak súlyosbodott a kirakatper idején és az 1956-os forradalom megtorlásának időszakában. Negyven év telt el úgy, hogy nem a történelmi és a személyes valóságnak megfelelően beszéltek róla. Ő nem tudta megvédeni magát. Esztergomi érseksége (1945–1974) nagy részében, 1948 és 1971 között börtönben vagy szigorú követségi fogságban (mondhatnánk, karanténban) élt. Egyedül az *Emlékirataimban* mondhatta el részletesen, hogyan élte át ezeket a megpróbáltatásokat.

A küllhoniaknak sok személyes találkozás megadatott vele, amikor nyolcvanévesen is vállalta, hogy felkeresi „a világon szétszórta magyarjait”. Immár nemcsak a katolikusokat látogatta, hanem, ahogy fogalmazott: „vigyék el a magyar primás áldását minden magyarnak!” Magyarországon nem, csupán külföldön találkozhattak személyiségfejlődése és életszentsége megnyilvánulásaival. Azzal a tágassággal, nyitottsággal, érzelemgazdagsággal, amely a fogságait megelőzően még csak formálódott a lelkében. Itthon a legtöbben csupán a harcos Mindszentyt ismerték, aki megvédi az üldözötteket, és bátran kiáll az erkölcsi jó képviselőként.

Csak kevesen ismerték meg „lelkének kincsesárát”. Az esztergomi kispapok, a nyilas fogságban vele együtt letartóztatott papok és szeminaristák, azok a mélyszegénységben élők vagy internáltak, akiket a kor-szellemmel dacolva meglátogatott, a tőle segítséget kérők, a menekült magyarok, svábok, a vallásuk vagy nézeteik miatt kirúgott tisztviselők. Ezért a többség családi emlékezetében egy harcos kép élt a bíborosról, hol pozitív, hol negatív megközelítésben. 1956-os nagy beszédét mind-

Mindszenty József hercegprímás, esztergomi érsek hivatalos portréja; 1945 október. ©MMA
A fénykép egy sorozat része volt, amelynek további darabjait az esztergomi Prímási Levéltár őrzi. Ezt a képet az új érsek személyesen választotta ki, hogy az Új Ember Kiadó ez alapján készíthessen hivatalos képeslapokat a hívek, és nagyobb méretű másolatokat a plébániák számára. Az eredeti nagy méretű fénykép nem, csak egy kisebb másodpéldánya maradt fenn magántulajdonban, a színes változat a közelmúltban készült. 1946-ban az immár bíborossá kreált új érsekről kiadtak még két hétköznapiabb, íróasztalnál fényképezett képeslapot.

össze egyszer hallgathatta meg az ország, november 3-án este. Másnap már a fővárost is elfoglalta az orosz hadsereg, és a beszéd értelmezését újra a pártállami propaganda határozta meg.

Majdnem negyven éve megbukott a kommunizmus, és eljött a rendszerváltozás. Mindszenty bíboros megítélése sokat változott, árnyalódott és gazdagodott ebben a második

negyven évben. A kezdeti esztendőket katolikus körben is nagy kettősség jellemezte. Voltak, akik idealizálták, mások egy letűnt kor idejétmúlt jelképes alakjának tartották. A két szélsőség között kevés volt a mozgástér akár a valódi történészek, akár a boldoggá avatásán dolgozók számára. A magyar társadalom elevenen tartott sebei, rendezetlen traumái, feldolgozatlan félelmei legtöbbször el lehetetlenítették a józan párbeszédet.

Egyházi körökben mégis elindult egy érlelődési folyamat Mindszenty bíboros tiszteletének alakulásában, és ez vezethetett életszentsége pápai elismeréséhez 2019-ben. A mérvadó magyar történetírás is az arany középutat kereste történelmi szolgáltatának elismerésével és természetes emberi hibáinak, hiányosságainak feltárásával. Ezek együtt eredményezték Mindszenty József személyének, történelmi és egyházi szolgálatának mélyebb, árnyaltabb megismerését. Ma már tudjuk különböztetni a nyolcvan évvel ezelőtti főpapi tevékenység korhoz kötött és máig aktuális, sőt előremutató elemeit, és igyekszünk is nem összekeverni ezeket. Ez a letisztult kép azért nagyon fontos, mert a szenteknek elsősorban a hitét és a szeretetgyakorlását értékeljük, a történelmi hősöknek pedig a máig érvényes, ezért jövőt formáló gondolatait és tetteit.

A végletes megközelítéseket mégsem sikerült teljesen meghaladnunk. Még mindig vannak vele kapcsolatban szélsőségesen elutasító nézetek vagy a személyét különböző ideológiák alátámasztására használó beállítások. Persze az természetes, hogy valaki számára rokonszenves vagy nem, de a teljes életút fekete-fehér értelmezése teljesen szembemegy a valósággal. Aki a királyság, a keresztény állam, a katolikus el-sőbbség vagy bármilyen kirekesztő eszme képviselőjét látja benne, az találhat idézeteket ezek alátámasztására, de pont a lényegről nem vesz tudomást. Arról, hogy Mindszenty József hogyan haladta meg a családjából hozott és 19. századi egyházi és világi felfogásokon alapuló elavult nézeteit.

A kirakatperben megkülönböztette főpapi szolgálatának közösségi és túlzottan politikai vonatkozásait, 1956-ban hitet tett a demokrácia, a jogállam, a szabad választás, a szociális gondoskodás és a korábbi nacionalizmusokat meghaladó, kizárólag kulturális hagyományörzés, valamint a trianoni traumát felülmúló közép-európai összefogás mellett. Emigrációs főpásztori szolgálata idején pedig hidakat épített a nem katolikus, a nem keresztény és a nem magyar emberek és közösségek felé is. Hozzá kapcsolódó legkedvesebb idézeteim és történeteim ezekből az évekből valók. Hiszen senki nem születik szentnek, csak fokozatosan válhat azzá. Többnyire saját nézetek igazolására létezik olyan költői kérdés, hogy ma mit mondana vagy tenne Mindszenty bíboros. Nehéz válaszolni erre, mert ha ma élne, akkor nem 1892-ben, hanem 1950 körül

született volna, vagyis teljesen más körülmények között nőtt volna fel. Egyvalamit tudhatunk: hogy milyen értékeket tartott fontosnak. De hogy ezeket ma hogyan és miként képviselné, azt sajnos nem. Ahogy ő maga fogalmazott: „Minden egyénnek, minden nép minden egyes nemzedékének újra és újra meg kell küzdenie a hitéért” – és ez minden korban új válaszokat kíván. Egyik kedvenc idézetem pedig a különböző nézetek szembeállítása helyett pont arról szól, hogy „mindenki egy magyar falevél egy közös magyar fáról. Ezek a falevelek, a vihar akármennyire

tépi őket egymástól, szeretetben mindig jobban kell közelíteni nekik egymáshoz”. Ez az ő életének jól megérlelt szélesebb perspektívája. Mindszenty bíboros lelki-szellemi öröksége ennek fényében érvényes és maradandó.

Kovács Gergely

A forradalom idején 1956. november 4-i keltezéssel jelent meg az Új Ember, melyet azután a hatalom betiltott. A lap több mint fél évvel későbbi újraengedélyezéséig ez volt az utolsó szám, amelynek címlapján olvasható az alábbi, aláírás nélküli szerkesztőségi cikk.

A nemzet köszönti Bíborosát

A történelem orgonáján az Isten játszik – mondta a bíboros hercegprímás

Kedden, október 30-án délután végre megtörtént, amit a katolikus magyar és világhözvélemény évek óta várt, akart és követelt: Mindszenty József bíboros hercegprímás – szabad! A rádióban erről elhangzott hivatalos bejelentést megelőzőleg a keddi tüntetések során sűrűn hangzott el a követelés: „Szabadságot Mindszentynek!”

Kedden este értesítette az Országos Forradalmi Tanács a Központi Szemináriumot, hogy a bíboros hercegprímás szabad, ÁVH-s őrzői elmenekültek, védelméről a nemzet-őrség gondoskodik. Mint kiderült, a rétsági páncélos honvédalakulat ajánlotta fel szolgálatait a bíboros hercegprímás szabad, aki azután szerdán, október 31-én reggel az ő kíséretükben Budapestre érkezett és azonnal a Várban lévő Uri utcai primási palotába ment. Itt a kora reggeli órákban szentmisét mondott, majd Szabó Imre budapesti érseki helynök jelent meg nála. A későbbiek során a bíboros fogadta a külföldi újságírókat és a kispapok küldöttjeit. Nagy szeretettel szólott a nála tisztelgő kispapokhoz.

– A történelem orgonáján az Isten játszik – mondta –, a fegyverek zöreijéből és zajából kihallatszik a magyar ifjúságnak és munkásságnak szabadságóhaja.

*

Amikor 1948 karácsonján Mindszenty József bíboros hercegprímást letartóztatták, ez a rettenetes esemény jelképpé magasodott, s a világ közvéleményében és a magyar közvéleményben azt a jelentést kapta, hogy a vallásszabadságra, sőt magára a szabadságra mértek súlyos csapást. Ami azóta történt, az az Egyház élén állók részéről sokszor szinte heroikus önuralmat kívánt: hogy az egyre súlyosbodó körülmények és lehetőségek bölcs és körültekintő mérlegelésével megőrizték Egyházunk belső életét.

A bíboros hercegprímás visszatérése a magyar katolikus Egyház élére most is jelképes és mély értelmű: vallásszabadságunk visszaszerzését jelzi, aminek elvesztése nemzetünknek annyi fájdalmat, megpróbáltatást és erkölcsi kárt okozott. Amivel a magyar katolikus Egyházunk fejét e

percekben mindenekelőtt köszöntjük, az a törhetetlen elhatározásunk, hogy mi, magyar katolikusok, élni akarunk szabadságunkkal a haza javára, ezzel a szabadsággal, amelyet annyi vér, a hívó magyarság vére is szerzett. Főpásztorunk és vallásunk szabadságát az evangélium hirdetésére adott szabadságnak, a lelkek nevelésére és megszentelésére adott szabadságnak, a hívó ember, a hívó – és mindig korszerű – magyar ember kimunkálására nyert szabadságnak tekintjük.

A magyar katolikus Egyház híveinek hódolatát tesszük ebben az ünnepélyes pillanatban Mindszenty József bíboros elé.

Bízunk abban, hogy visszaáll belső életünkben a rend, és Egyházunk az ő vezetésével, mint a múltban, úgy az elénk táruló – nagy lehetőségeket, de egyben nagy veszélyeket rejtő – jövőben is megteszi hazánkért nemes szolgálatát, és betölti a magyar lélek megszentelésének magaslatos feladatát.

*

Most, ezekben az órákban idézzük fel talán, amit az Új Ember az

ő esztergomi érseki székre való kinevezésekor írt: „Az esztergomi érsekek sorában ötvenhárom éves korában és papságának harmincadik esztendejében, tehát a férfikor alkotó hatalmának és az egyházi tapasztalatoknak teljében lép most a férfi: ezen a trónuson ő a 79-ik. Főpásztori őseinek nemzedéke azokig nyúlik vissza, akiket még Szent István emeltetett erre a székre. A magyarság és a magyar katolicizmus történetének egyik legdöntőbb fordulópontján lép elődeinek trónusára...”

Most minden pillantás oda fordul, ama acélarcú férfi elé, aki a »Tu es Petrus« hangjainak viharában fog végiglepdelni ama dombon, a Róma őrtornyának sziklafokán épült bazilikába. Az atya és az egyházfejedlem összetartó hatalmát és parancsoló szigorát várjuk és kérjük tőle, az atya és egyházfejedlem védő és őriző erejét, az atya és egyházfejedlem erős és gyógyító kegyességét... A méltóságban, ahová a Gondviselés és a pápai kegy emelte, most járja végig pillantása minden sebünket és minden gondunkat, nemzetünket és a magyar katolicizmust!”

HÍREK KÉPEKBEN

• **Jegyesfelkészítőknek** szervezett továbbképzést a Győri Egyházmegye Családbizottsága október 3-án, Győrben. A rendezvény előadója Szénegető István atya volt, a Gyulafehérvári Főegyházmegye Családpasztorációs Irodájának vezetője. Előadásában az erdélyi jegyesoktatást mutatta be, kiemelve a mentorházasság hálózati működését, a jegyeskurzusok felépítését, valamint a házaspárok kísérésének fontosságát.

• **Ünnepélyes keretek között**, az esztergomi bazilikában tartották a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend Magyarországi Helytartóságának idei lovagavatását október 11-én. Az investitúra során tizenkét új tagot vettek fel a középkori eredetű pápai rend soraiba. Fernando Filoni bíboros celebrált szentmisét, amelyen koncelebrált Erdő Péter bíboros, prímás és Varga Lajos váci segédpüspök is.

• **75 éve, október 1-jén** alapította meg a mennybe felvett Szűzanya oltalmába ajánlott hejcei „petróleumlámpás” szemináriumot Tost Barnabás káptalani helynök a hejcei püspöki kastélyban. Erről október 1-jén, Hejcen emlékeztek meg az áldozópapok és a hívek jelenlétében.

Gáza, a szent szerzetesek földje

Gáza napjainkban leginkább a világ tragikus híreiben szerepel, portálunkon is rendszeresen beszámolunk az itt élő palesztinok drámájáról, lefordítjuk olvasóink számára Gabriel Romanelli, a gázavárosi Szent Család-templom plébánosa nyilatkozatait. Most egy korábbi cikkünket osztjuk meg arról, milyen keresztény örökséget hordoz ez a terület.

Elfelejtjük, hogy Gáza valójában ősi város, az Egyiptomot és Szíriát összekötő Via Maris fontos pontja. Nem véletlenül ment itt keresztül Nagy Sándor és Napóleon is. Gáza soha nem volt a zarándoklatok elsődleges célpontja, pedig szent föld. Az *Öszösvetség* huszonkét alkalommal tesz róla említést. A leghíresebb jelenet, ami Gázában történt, Sámsonról szól. Amikor Delila árulása és a haja elvesztése után elerőtlenedik, a *Bírák könyve* elbeszélése szerint a filiszteusok templomában ezt kéri Sámson: „Haljak meg a filiszteusokkal együtt!” – mintha a mai Gáza végtelen fájdalmának megjövendölése lenne.

Az evangéliumokban nem szerepel Gáza neve, bár a helyi hagyomány szerint Mária és József megálltak itt a gyermek Jézussal Egyiptomból hazatérőben – a latin rítusú templomot éppen ezért a Szent Család templomának nevezik. Fontos helyen idézi mégis az *Újszövetség*: az *Apostolok Cselekedetei* nyolcadik fejezetében a Jeruzsálemből Gázába vezető úton találkozott Fülöp apostol egy etiópiai férfival, a Kandake néven említett etiópiai királynő magas rangú udvari tisztjével, elbeszélgetett vele, magyarázta neki a *Szentírást*, majd megkeresztelte.

A kereszténység történetében Gáza Hilárión remete nevével kapcsolódik össze. 291 körül született Thabathában, az ősi Gázától néhány kilométerre délre. Az egyiptomi Alexandriában tanult retorikát, amikor megtért. Ott hallott Remete Szent Antalról, a sivatagban élő szent-ről, a kereszténység első nagy remetéjéről. Két hónapig mellette élt, majd visszatért Gázába, ahol húsz évig remetéskedett, a város kikötőjének közelében. Csodákat tett, híre elterjedt az egész vidéken. Követőivel megalapították Umm al-Amr kolostorát, amelynek romjai ma

is láthatók Gázában. Mivel a hely nem tartozik a Palesztin Nemzeti Hatóság fennhatósága alá, az UNESCO számára nehézséget okozott, hogy a világörökség részének nyilvánítsák. A szervezet végül 2024. július 26-i döntésével a kolostort felvette a világörökségi listára, egy-

úttal a veszélyeztetett helyszínek közé sorolva, sürgősségi eljárás keretében.

Gázai Szent Hiláriót (képünkön a festmény Kr.u. 985-ből) a római katolikusok, a koptok és a keleti rítusú keresztény egyházak is tisztelik. A 4. században oly nagy hírnévnek örvendett, hogy Szent Jeromos megírta élettörténetét. Gáza másik szentje Szent Barzanufiusz, aki az 5. és 6. század fordulóján élt remeteként (anakorétaként), teljes magányban. Fennmaradt nyolc-száz levele a keleti kereszténység fontos lelki olvasmánya.

Gáza híres püspöke volt Szent Porfíriusz a 4. és az 5. század fordulóján, huszonöt éven keresztül. Leromboltatta Marnasz templomát, és keresztény bazilikát építtetett a helyére. Két évszázaddal később megérkeztek az arabok, akik átalakították a templomot, amely ma is a gázai nagymecset szerepét tölti be. Az ősi városrészen egy görög ortodox templom őrizi ma a püspök nevét – írta az olasz katolikus *Avvenirén* Giorgio Bernardelli.

Fordította: Thullner Zsuzsanna
Forrás: Avvenire
Fotó: Wikipedia

Miért ömlik a tömérdek vér, miért e rettenhetetlen hősiség? Mily sokan is kérdeztük ezt azokban a napokban, nappalokban és éjszakákban át, amikor az életek féltésével, a szenvedések átérzésével, tele aggódással, remegéssel és szorongással, de mérhetetlen csodálattal is figyeltük a közeli és távoli csaták zaját. Sejtettük, hogy ezek a napok örök dátummá magasodnak nemcsak a mai nemzedék emlékezetében, de az egész nemzet történetében. Ma már tudjuk, hogy a legnagyobb az összegek között, amely beláthatatlan időig fogja erősíteni, lelkesíteni, ihletni a magyar hazának minden hűségese gyermekét. De akkor még...

Vergődve a kétségek között, hol sírva, hol fellelegezve ültem a rádió mellett, amelyet a legkisebb hang-erőre kellett csavarnom, ha nem akartam, hogy minden emberséget megcsúfoló, ízléstelen és frivol tánclemezei végképpen széttépjék idegszálaimat. Mozdulatlanul ültem ott az éjszakai sötétben is, amikor csak a hullámtábla vetített fényt az asztalomra. Ültem és gondolkodtam. Mi az, aminek tanúja vagyok, mi az, ami körülöttem folyik?

Világosan állt előttem, hogy forradalomról csak akkor beszélhetünk, ha célja nem az értékek helyes rendjének lerombolása, hanem a helyes rend megvalósítása. Ez különbözteti meg a forradalmat, magának a népek felkelését az ellenforradalomtól, az államcsínnytől és a fegyveres puccstól, amelynek végrehajtói egyszerűen a hatalmat kívánják magukhoz ragadni.

Minden politikai, minden társadalmi irányzat abból a felfogásból nő ki, amelyet az emberi élet értelméről és ehhez mért feladatairól alakítunk ki. Nyilvánvaló, hogy ami nélkül semmiképpen sem le-

Nyolcvanéves

az *Új Ember*

1945. augusztus 9-én jelent meg az *Új Ember* első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállása alkalmából az alábbiakban az *Új Ember* 1956. november 4-ei számából idézzük Mihelics Vid írását, a lap szerkesztőjének a forradalom napjaiban fogant gondolatait.

Mihelics Vid

Az igazi forradalom

hetünk meg, alapvetően a gazdasági értékek. Termelni kell, vetni és aratni, hogy egyáltalán létezhessünk. Ahhoz, hogy mint egyének is tartósan létezhessünk, de hogy kisebb-nagyobb csoportjaink, kezdve családjainktól a nemzetig, tartósan fennmaradhassanak, szükségese számunkra a biológiai értékek is, az egészség, az ápoltság, a kedvező körülmények. Az emberi együttélést azonban végső fokon azok az értékek teszik lehetővé, amelyeket szellemieknek nevezünk: a jónak, az igaznak és a szépnek érvényesülése. Mert az embert az teszi emberré, együttélését emberi társadalommá, hogy sajátos természeténél fogva nem csupán ösztönei, hanem esze is vezérli, ez az ész pedig csak akkor nyilatkozhatik meg alkotó és építő módon, ha eszményekhez igazodik.

Az értékek lépcsőzetes rendbe sorakoznak, ahol az alsóbbak feltételei ugyan, de egyben alárendeltjei a magasabbaknak. Hasztalan adok vagy ígérek nagyobb létbiztonságot, több kenyeret, bőségesebb tanulási és kiemelkedési lehetőséget, ha ugyanakkor megtagadom a mozgási szabadságot, nem tűröm meg semmi tekintetben az önelhárítást, jónak állítom be a rossz-

szat, szépnek a rútát és igaznak a hazugságot.

Az emberi életnek van sajnos egy tragikuma, amely azonban az emberi nagyság forrása is. Az, hogy az értékek szerzésében és gyarapításában, ami az életünk értelmét adja, soha nincs és nem lehet megállás. Eszményeink a végtelenbe nyúlnak. S tragikumhoz tartozik, hogy ha tiszteljük is az értékek helyes rendjét, maguknak az egyes értékeknek helyes arányát teljességgel kielégítő és megnyugtató formában sohasem találhatjuk el. Így következhetnek be olyan időszakok is, amikor a rend is meg az arányok is akkora torzulást szenvednek, hogy ezt a torzulást az ember már egyszerűen nem viselheti el. Ilyenkor és csakis ilyenkor robban ki a forradalom.

Hogy nálunk is ez történt, semmiképp sem vitás. Elemi erővel szakadtak fel a gátak, amelyek az igazabb, a szebb, a jobb felé törő vágyakat annyi éven át oly levegőtlen, sivár mederbe próbálták szorítani, az emberi méltóság megálázásával, a fizikai lét megvonásával, a lélek és a szív kegyetlen gyötrésével. Ha az értékek három fő csoportját kocka gyanánt képzeljük magunk elé, amelynek két alsó

élét a gazdasági és a biológiai értékek, magasságát a szellemi értékek teszik, akkor abban a világban, amelyet egész népünk túrhatatlannak érzett, ez a kocka ugyancsak laposra volt nyomva. Nem volt helyük benne, vagy csak éppen volt helyük benne azoknak a sajátosan magyar értékeknek, amelyek szentek voltak mindig a mi népünk szemében: a múlt megbecsülésének, a nemzeti függetlenségnek. S nem volt vagy alig volt benne helye az Istenbe vetett hitnek, amelyet a mi örök szimbólumaink: a Himnuszunk, az ünnepeink, a zászlónk és a címerünk is oly fennen hirdetett.

Az a forradalom, amely hazánkban végbement, valóban forradalom volt. Nem ellenforradalom! Nem a reakció, nem a restauráció okából áldozták fel életüket azok, akiket egész dolgozó népünk: munkásságunk, parasztságunk és értelmiségünk halhatatlan hőseiként tisztel és sirat. Nem ilyen nemtelen okokból tették rá életüket fiaink az önfeláldozás oltárára. Ennek a forradalomnak hősei valóban az értékek helyes rendjének és az értékek helyes arányának kialakítására dobták oda áldozatul életüket, akkor is, ha ez a cél csak ösztönösen ragyogott előttük. Igazabb,

jobb, szebb és magyarabb haza volt az, amelyben élni egyedül kívántak, vagy ha ők már nem érthették meg, örökölni kívántak hagyni nemzetükre.

Forradalom volt, mert a forradalmat jellemzi az – példa rá az egész történelem –, hogy semmiben sem csökkenti a már megvalósult értékeket. Hitem és meggyőződése szerint ez a forradalom sem a kocka alsó lapját, a gazdasági, a szociális, a biológiai vívmányokat fogja összebontani, hogy az építmény arányba jusson a magasság törpe voltával, hanem a szellemi értékeket fogja összehangozatosan magasba emelni. Nem zsugorodni fog, de kitágul ez a haza, a dolgozó magyarság annyi vérről és annyi reménységgel, annyi könnyről és annyi munkával megszentelt hazája. Igen, mert ne feledjük, a kor parancsa az, hogy valóban szociális állam és igazi demokrácia bontakozzék ki nálunk és mindenütt, amely nemcsak anyagi javakban, de erkölcsi értékekben, nemcsak technikában és technikai civilizációban, de emberségben és szeretetben is egyre dúsabbá válik. Ezért küzdött mindig, szerény eszközeivel és lehetőségei között a mi lapunk is, amely nem tudatosság nélkül vállalta címében is az „új emberré” levés feladatát.

Voltak a mi történetünkben már más forradalmak és szabadságharcok is. Mindegyiknek neve és ideje dicsőséges előttünk. A mostani, a legújabb azonban – szilárdan hiszem – a dolgozó Magyarország boldogulásának és boldogságának rakta le pilléreit. A legnagyobb és legigazibb forradalmunk és szabadságharcunk valamennyi között.

Örök hálánk és kegyeletünk azoké, akik életüket és vérüket áldozták. Mindannyiunkért, a magyar hazáért!